

Ελληνική Δικαιοσύνη

ΑΝΑΤΥΠΟ

Άννα Εμ. Πλεύρη

Η τακτική διαδικασία μετά τις τροποποιήσεις
που επιφέρει στον ΚΠολΔ ο ν. 5221/2025

(σ. 1301 - 1319)

5

2025

ΤΟΜΟΣ 66

ΕΤΟΣ 2025

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ -
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

ΕΝΩΣΗ
ΔΙΚΑΣΤΩΝ
& ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΣΑΚΚΟΥΛΑ

ΑΘΗΝΑ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η τακτική διαδικασία μετά τις τροποποιήσεις που επιφέρει στον ΚΠολΔ ο ν. 5221/2025*

Άννα Εμ. Πλεύρη

Επ. Καθηγήτρια Πολιτικής Δικονομίας Νομικής Σχολής ΑΠΘ

Διάγραμμα

- I. Εισαγωγικά – Η επιτάχυνση της πολιτικής δίκης ως διαχρονικός στόχος των τροποποιήσεων του ΚΠολΔ
- II. Τροποποιήσεις στην υλική αρμοδιότητα με τους ν. 5134/2024 και ν. 5221/2025 – Η νέα καθ' ύλην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου
- III. Το νέο «πρότυπο» τακτικής διαδικασίας
 - A. Άσκηση αγωγής
 - B. Τακτική διαδικασία σύμφωνα με το νέο άρθρο 237 ΚΠολΔ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 ν. 5221/2025, με ισχύ από 1.1.2026
 - (i) Κατάθεση προτάσεων και προσθήκης-αντίκρουσης (νέο άρθρο 237 §§ 1-2 ΚΠολΔ)
 - (ii) Διατάξεις που εκδίδει ο ορισθείς δικαστής του Μονομελούς ή ο εισηγητής του Πολυμελούς Πρωτοδικείου (νέο άρθρο 237 §§ 3-5 ΚΠολΔ)
 - α. Έκδοση διάταξης για διαδικαστικά απαράδεκτα (νέο άρθρο 237 § 3 εδ. α' ΚΠολΔ)
 - β. Έκδοση διάταξης λόγω πραγματικής αοριστίας της αγωγής (νέο άρθρο 237 § 3 εδ. γ' ΚΠολΔ)
 - γ. Έκδοση διάταξης για την εξέταση μαρτύρων ή διαδίκων ή διενέργεια αυτοψίας ή πραγματογνωμοσύνης (νέο άρθρο 237 § 3 εδ. β' ΚΠολΔ)
 - δ. Συζήτηση της διαφοράς επί μη εκδόσεως διατάξεως
 - Γ. Κατάθεση παρεμπιπτούσων αγωγών, ανταγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ανακοινώσεων, σύμφωνα με το νέο άρθρο 238 ΚΠολΔ
 - Δ. Διαδικασία διαμεσολάβησης στο πλαίσιο της νέας τακτικής διαδικασίας

I. Εισαγωγικά – Η επιτάχυνση της πολιτικής δίκης ως διαχρονικός στόχος των τροποποιήσεων του ΚΠολΔ

Η πολιτική δικονομία της τελευταίας, ιδίως, δεκαετίας, ήτοι μετά την ισχύ των ν. 4335/2015 και 4842/2021

είναι, ας επιτραπεί η έκφραση μια «νεοδικονομία» με κύρια χαρακτηριστικά της, την διαρκή νομοθετική επέμβαση με την ανασφάλεια δικαίου και τα σημαντικά διαχρονικού δικαίου προβλήματα, που αυτή ασφαλώς επιφέρει, τον αποκλεισμό ή πάντως παραγκωνισμό της προφορικότητας της πολιτικής δίκης και της διαδικασίας στο ακροατήριο, την έμφαση στην διαεγγράφων απόδειξη, την μηδενική επαφή μεταξύ δικαστηρίου, πληρεξουσίων δικηγόρων και διαδίκων (σε ό,τι αφορά την τακτική διαδικασία), την ενσωμάτωση της διαμεσολάβησης, ως εξωδικαστικής μεθόδου επίλυσης της διαφοράς στην προδικασία της δίκης, καθώς και την έμφαση στην ταχύτητα, ανεξαρτήτως, αν πληρούνται εκέγγυα ποιότητας. Ταυτόχρονα, ενώ η απαίτηση για ταχεία πολιτική δίκη αποτελεί διακηρυγμένο στόχο όλων των (πολλών) νομοθετικών επεμβάσεων στον ΚΠολΔ, ιδίως στους (κομβικούς) ν. 2915/2001¹ ν. 4335/2015² και ν. 4842/2021³, όπως και στον ν. 5221/2025⁴, μια αναδρομή και συγκριτική επισκόπηση στις υποδομές, και στο δυναμικό των δικαστηρίων την τελευταία 20ετία, αναδεικνύει, ότι όλοι οι νομοθετικοί στόχοι αναμένεται (ματαιώς μάλλον) να επιτευχθούν χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, ενισχύσεις και επενδύσεις στο ανθρώπινο δυναμικό της δικαιοσύνης (με ενίσχυση του δικαιοδοτικού έργου) και στις (δυνάμενες να αξιοποιηθούν ρεαλιστικά και αποτελεσματικά στην ελληνική έννομη τάξη) εφαρμογές της τεχνολογίας. Διαφαίνεται, μάλιστα, ότι η πολιτεία διαχρονικά δεν θεωρεί ως απαραίτητες σημαντικού

1. ΦΕΚ Α' 109/29.5.2001 «Επιτάχυνση της τακτικής διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων και λοιπές δικονομικές και συναφείς ρυθμίσεις».

2. ΦΕΚ Α' 87/23.7.2015.

3. ΦΕΚ Α' 190/13.10.2021 «Ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις».

4. ΦΕΚ Α' 133/28.7.2025.

* Η μελέτη αυτή αφιερώνεται στον αείμνηστο Καθηγητή της Νομικής Σχολής του ΑΠΘ, Ευάγγελο Βασιλακάκη, υπέρμαχο της ουσιαστικής απονομής της δικαιοσύνης και της ταχείας εκδίκασης των διαφορών και αποτελεί προδημοσίευση της συμβολής μου στον Τιμητικό του Τόμο.

ύψους δαπάνες για την δικαιοσύνη ως θεσμό και δημόσια υπηρεσία, ενώ τούτο θα επρόκειτο για μια (μακροπρόθεσμη) επένδυση απολύτως παραγωγική και τελεσφόρα για την δημοκρατία, την ανάπτυξη, την οικονομία, την ευημερία και την κοινωνική ειρήνη.

Περαιτέρω, στις σελίδες 1-2 της ΑιΈκθ του ν. 2915/2021 αναλύονται οι προτάσεις που συμβάλλουν στην επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό και τον εξορθολογισμό της πολιτικής δίκης (που εν πολλοίς ταυτίζονται με όσα αναφέρονται στην ΑιΈκθ του ν. 5221/2025, 25 χρόνια μετά) και είναι σε συντομία, οι ακόλουθες: «Ι. Ρυθμίσεις που συμβάλλουν στην επιτάχυνση και τον εξορθολογισμό της πολιτικής δίκης. 1. Στην επιτάχυνση της διαδικασίας και στην εξοικονόμηση δικαστικού μόχθου αποβλέπουν ιδίως οι ρυθμίσεις: **α)** που αναθέτουν την εκδίκαση της εφέσεως κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων στο μονομελές πρωτοδικείο (αντί στο πολυμελές που ισχύει μέχρι σήμερα) και της εφέσεως κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων στο εφετείο, που δικάζει όμως με μονομελή σύνθεση (αντί με τριμελή που ισχύει μέχρι σήμερα). Ανάλογους σκοπούς επιδιώκει και η διάταξη, που παραπέμπει την εκδίκαση της αναιρέσεως κατά των αποφάσεων μονομελών δικαστηρίων στον Άρειο Πάγο με τριμελή σύνθεση (αντί της πενταμελούς που ισχύει μέχρι σήμερα). Οι ρυθμίσεις αυτές, σε συνδυασμό με την αύξηση της αρμοδιότητας των μονομελών πρωτοδικείων και των ειρηνοδικείων, θα συμβάλλουν αποφασιστικά στην επιτάχυνση της παροχής έννομης προστασίας **β)** που επιτρέπουν τη θεραπεία της πραγματικής (όχι της νομικής) αοριστίας της αγωγής και προφορικά κατά τη συζήτηση, επιφορτίζοντας τον δικαστή με το καθήκον να υποδεικνύει στους διαδίκους τη συμπλήρωση των ισχυρισμών, που διατυπώθηκαν ατελώς και αορίστως **γ)** που επανεισάγουν τα τεκμήρια ερημοδικίας και αποκαθιστούν εν γένει τη φυσιολογία της ερήμην δίκης, όπως ίσχυε προ του ν. 2915/2001 **δ)** που αναμορφώνουν το πλαίσιο για τη συμβιβαστική επίλυση των διαφορών με την κατάργηση της υποχρεωτικότητας της απόπειρας εξώδικης επίλυσης του άρθρου 214Α, που απέτυχε στην πράξη, και παρέχουν τη δυνατότητα καταρτίσεως δικαστικού συμβιβασμού αμέσως μετά την κατάθεση της αγωγής και ανεξαρτήτως στάσεως δίκης. Σημαντική ώθηση θα προκαλέσει οπωσδήποτε και η ενεργός παρέμβαση του δικαστηρίου στη διαμόρφωση κατάλληλου κλίματος για την επίτευξη συμβιβασμού σε κάθε στάση της δίκης, όπως επίσης και η

ρητή πλέον πρόβλεψη ότι ο δικαστικός συμβιβασμός που περιλαμβάνεται στα πρακτικά του δικαστηρίου, θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τίτλος για την εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης. - Στον μετριασμό των καθυστερήσεων κατά την εκδίκαση υποθέσεων αποβλέπει η ρύθμιση σύμφωνα με την οποία προτάσσεται η συζήτηση των υποθέσεων για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμμέριση απόδειξη».

Έτι περαιτέρω, στην πρώτη σελίδα της ΑιΈκθ του ν. 4335/2015 αναλύεται ο σκοπός των προτεινόμενων (τότε) ρυθμίσεων που είχαν ως εξής: «1. Το δικονομικό δίκαιο λειτουργικά και τελεολογικά έχει μια βοηθητική ή εξυπηρετική λειτουργία απέναντι στο ουσιαστικό δίκαιο, αφού κύριος σκοπός της πολιτικής δίκης είναι η προστασία των ουσιαστικών δικαιωμάτων, η οποία πραγματοποιείται με την αναγνώριση, ενδεχομένως τη διάπλωση, όπως επίσης και την πραγμάτωση τους. Βασική προϋπόθεση για να επιτελέσει η πολιτική δίκη τον ανωτέρω σκοπό της είναι η έκδοση ορθής και δίκαιας αποφάσεως, σε συνδυασμό όμως με την ανάγκη για απονομή της δικαιοσύνης σε εύλογο χρόνο με βάση την αρχή της οικονομίας της δίκης. Με γνώμονα την παραδοχή αυτή, πρωταρχικός στόχος της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής του νέου ΚΠολΔ ήταν να προτείνει νέες ρυθμίσεις και να επιφέρει βελτιώσεις στον ισχύοντα δικονομικό νόμο, οι οποίες κατά την άποψη της Επιτροπής θα οδηγούσαν σε ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης, χωρίς όμως να θυσιάζεται η εξίσου αξια προστασίας ανάγκη για έκδοση ορθής και δίκαιης απόφασης. Οι βασικές αλλαγές που προτείνονται με το νέο Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αφορούν στην τακτική διαδικασία ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων, καθώς και στην αναγκαστική εκτέλεση, όπου εκεί παρατηρούνται και οι μεγαλύτερες χρονικές καθυστερήσεις».

Αναφορικά με τις αλλαγές στην τακτική διαδικασία στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, ο νομοθέτης (του ν. 4335/2015) διαμόρφωσε ένα μοντέλο-πρότυπο δίκης στο οποίο ρητός και συγκεκριμένος στόχος ήταν οι υποθέσεις πλέον να δικάζονται εντός 160 ημερών από την κατάθεση της αγωγής με πλήρη προτεραιότητα της έγγραφης διαδικασίας έναντι της προφορικής.

Στην δεύτερη σελίδα δε της ΑιΈκθ του ν. 4335/2015 σημειώνεται συγκεκριμένα ότι⁵: «III. Η τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια. 1. Η μέχρι σήμερα

5. Η έμφαση που έχει δοθεί σε ορισμένα σημεία του κειμένου των ΑιΈκθ έχει τεθεί από την γράφουσα.

δικαστηριακή πρακτική έχει δείξει ότι οι μεγάλες χρονικές καθυστερήσεις στην εκδίκαση των υποθέσεων της τακτικής διαδικασίας οφείλονται -τουλάχιστον στα μεγάλα πρωτοδικεία και ειρηνοδικεία της χώρας, τα οποία είναι επιφορτισμένα και με τον κύριο όγκο των υποθέσεων- κατά πρωτεύοντα λόγο στις μακρινές δικασίμους στις οποίες οι υποθέσεις αυτές προσδιορίζονται και δευτερευόντως στις συναινετικές ή μη αναβολές της δίκης, οι οποίες ζητούνται και δίδονται κατά κανόνα αφειδώς, καθώς και στις *ex officio* αναβολές, λόγω παρέλευσης του δικαστικού ωραρίου (με γενεσιουργό κατά κανόνα αιτία τον υπερβολικό χρόνο που καταναλώνεται στην εξέταση των μαρτύρων της κάθε δικαζόμενης υπόθεσης). Η δικαστηριακή πρακτική έχει επιπλέον δείξει ότι στην ίδια διαδικασία και προεχόντως στις υποθέσεις του ενοχικού, του εμπορικού, αλλά και του κληρονομικού δικαίου, το κύριο αποδεικτικό υλικό το οποίο εισφέρουν οι διάδικοι και στη βάση του οποίου το δικαστήριο σχηματίζει τη δικανική πεποίθησή του, απαρτίζεται από έγγραφα, ενώ οι μάρτυρες ως αποδεικτικό μέσο σε μικρό βαθμό και κατά κανόνα επικουρικά συνεισφέρουν στην ανεύρεση της ουσιαστικής αλήθειας. Έχοντας υπόψη της τα δυο αυτά δεδομένα και με κύριο μέλημα την επιτάχυνση στην απονομή της δικαιοσύνης, η Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή πρότεινε σύμφωνα με το υποβληθέν σχέδιο ένα καινοτόμο δικονομικό σύστημα δίκης κατά την τακτική διαδικασία, το οποίο αφενός οδηγεί στην ταχύτερη εκδίκαση των υποθέσεων (πλέον οι υποθέσεις δικάζονται εντός 160 ημερών από την κατάθεση της αγωγής), αφετέρου δίνει προτεραιότητα στην έγγραφη διαδικασία έναντι της προφορικής και αυτό χωρίς να υποβαθμίζει την εμάρτυρη απόδειξη, η οποία τίθεται επί του ίδιου δικονομικού βάθρου με τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα και συνεχίζει να διεξάγεται, όταν και εφόσον το δικαστήριο το κρίνει απαραίτητο. 2. Η σημαντικότερη καινοτομία που εισάγεται με το προτεινόμενο σχέδιο είναι η αντικατάσταση της μέχρι σήμερα εν μέρει προφορικής τακτικής διαδικασίας στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας (άρθρα 233 επ.), με μια πιο ευέλικτη, απλή και χρονικά συντομότερη έγγραφη διαδικασία (άρθρα 237-238). Με τα νέα άρθρα 237 και 238, η τακτική διαδικασία είναι καταρχήν

έγγραφη, εξελίσσεται με βάση τις έγγραφες προτάσεις και τους περιεχόμενους σε αυτές ισχυρισμούς των διαδίκων, ενώ η συζήτηση στο ακροατήριο είναι τυπική, χωρίς να είναι αναγκαία η παρουσία και η συμμετοχή των διαδίκων ή των πληρεξούσιων δικηγόρων τους. Μόνο αν το δικαστήριο κρίνει ότι η υπόθεση δεν έχει διασαφηνιστεί αρκετά ώστε να εκδοθεί επί της ουσίας απόφαση και υφίσταται λόγος εξέτασης μαρτύρων, τότε με απλή πράξη του δικαστηρίου καλείται σε μεταγενέστερο χρόνο μάρτυρας προς εξέταση. Η νέα διαδικασία είναι λιγότερο χρονοβόρα και απλούστερη στη διαμόρφωση της για τον διάδικο, ο οποίος πλέον προβαίνει σε λιγότερες διαδικαστικές πράξεις κατά την εξέλιξη και περάτωση της (λιγότερα διαδικαστικά στάδια). Κατ' αποτέλεσμα εξυπηρετεί καλύτερα την οικονομία της δίκης και ως εκ τούτου την ουσιαστική απονομή της δικαιοσύνης. 3. Η νέα τακτική διαδικασία στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας των άρθρων 237-238 συνδυάζεται συστηματικά με τις διατάξεις των άρθρων 215, 254, 260, 271 επ., 524, 527 και 591. Οι τελευταίες αυτές διατάξεις επίσης τροποποιήθηκαν και καταρτίστηκαν με τρόπο ώστε να εναρμονιστούν με τη νέα διαδικασία. Παράλληλα διατάξεις, οι οποίες συστηματικά ανήκουν στο τέταρτο και στο πέμπτο κεφάλαιο του δεύτερου βιβλίου του ΚΠολΔ και θεσπίστηκαν για τη μέχρι σήμερα τακτική πρωτοβάθμια διαδικασία, αλλά κατά παραπομπή εφαρμόζονται είτε στις ειδικές διαδικασίες (βλ. άρθρο 591 παράγραφος 1) είτε στη δευτεροβάθμια δίκη (βλ. άρθρο 524 παράγραφοι 1 και 2) και στη διαδικασία της αναψηλαφήσεως (βλ. άρθρο 548) και της αναιρέσεως (βλ. άρθρο 573), παρέμειναν για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας στην ίδια θέση. 4. Το σχέδιο που υποβλήθηκε αποβλέπει σε σχέση με τη διαγνωστική διαδικασία στην υιοθέτηση ενός προτύπου δίκης που στηρίζεται, όπως ήδη αναφέρθηκε, σε μεγαλύτερο απ' ότι μέχρι σήμερα βαθμό στην έγγραφη διαδικασία. Η προσέγγιση αυτή υιοθετήθηκε προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιοποίηση του χρονικού διαστήματος αμέσως μετά την άσκηση της αγωγής. Σήμερα, μεταξύ καταθέσεως και συζητήσεως της αγωγής ή της ανακοπής μεσολαβεί ένα χρονικό διάστημα που είναι δικονομικά αναξιοποίητο. Παρεμβάλλεται μόνο η προσπάθεια συμβιβαστικής επίλυσης της διαφοράς, η δυνατότητα του προέδρου του πολυμελούς πρωτοδικείου ή του

δικαστή του μονομελούς να λάβει τα μέτρα που αναγράφονται στο άρθρο 232, η δυνατότητα της παρεμπιπτούσας αγωγής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας της επιδείξεως εγγράφων (άρθρο 451). 5. Η θέση της Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής υπαγορεύθηκε, προεχόντως, από την ανάγκη της επισπεύσεως της δίκης και της ορθολογικής χρήσεως των διαθέσιμων μέσων».

Ακολουθώντας τους στόχους, το πρότυπο δίκης και τις ρυθμίσεις που εισήγαγε ο ν. 4335/2015 στην τακτική διαδικασία, ο ν. 4842/2021 στόχευσε και αυτός σε «ταχεία πολιτική δίκη» καθώς και στην προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης⁶. Το μοντέλο δίκης τακτικής διαδικασίας (ισχύον σήμερα) του ν. 4842/2021 εντάχθηκε και αυτό στο πλαίσιο της προσπάθειας επίτευξης του διαρκούς στόχου για βελτίωση της ποιότητας απονομής της πολιτικής δικαιοσύνης και επιτάχυνσης της πολιτικής δίκης. Οι ρυθμίσεις του ν. 4842/2021 στόχευσαν, μη επιτυχώς μάλλον στην πράξη, σε ένα «σύστημα» τακτικής διαδικασίας, η δομή και λειτουργία του οποίου θα εξυπηρετεί όλες τις εκφάνσεις της δικαιοσύνης, αποτελεσματικής και ταχείας εκδίκασης διαφορών του ιδιωτικού δικαίου.

Στην ΑιΕκθ του ν. 4842/2021 αναφέρεται, μάλιστα, χαρακτηριστικά και ως αποτίμηση των διατάξεων του ν. 4335/2015 και σε σχέση με τις επιδιώξεις των ρυθμίσεων που εισήγαγε ο νομοθέτης του ν. 4842/2021, αλλά και αναφορικά με την μη επίτευξη του στόχου προσδιορισμό δικασίμου (διαφοράς εκδικαζομένης με την τακτική διαδικασία) στην προθεσμία των εκατόν εξήντα (160) ημερών από την κατάθεση της αγωγής: «Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου αποσκοπεί στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης στη χώρα μας. Ο σκοπός αυτός θα επιτευχθεί μέσω της εύρυθμης λειτουργίας της

πολιτικής δίκης με την εφαρμογή και χρήση των σύγχρονων τεχνολογιών. Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις απορρέουν κυρίως από την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της νομοθετικής μεταρρύθμισης που επέφερε ο ν. 4335/2015 (Α' 87) στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ΚΠολΔ) και εφαρμόζεται ήδη από την 1η.1.2016. ΜΕΡΟΣ Α': Μετά από την πολυετή εφαρμογή των ρυθμίσεων του ν. 4335/2015 (Α' 87) και του ν. 4055/2012 (Α' 51) εντοπίζονται οι διατάξεις που είχαν ως αποτέλεσμα την επιβράδυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Συγκεκριμένα η εφαρμογή του συστήματος αυτού από 1ης.1.2016 κατέδειξε ότι, κατά την τριετία 2016-2018, ο μέσος όρος του απαιτούμενου χρονικού διαστήματος για την έκδοση της απόφασης στα Πρωτοδικεία μειώθηκε σε σχέση με το απαιτούμενο χρονικό διάστημα πριν από την έναρξη ισχύος του. Παρατηρήθηκε, όμως, και το φαινόμενο στα μεγάλα δικαστήρια, όπως είναι το Πρωτοδικείο Αθηνών, ότι σε ορισμένα τμήματα δεν επιτεύχθηκε ο βασικός στόχος της επιτάχυνσης της εκδίκασης των υποθέσεων της τακτικής διαδικασίας, με προσδιορισμό δικασίμου στην προβλεπόμενη προθεσμία των εκατόν εξήντα (160) ημερών από την κατάθεση της αγωγής, αφού ορίζεται δικάσιμος σε χρόνο που υπερβαίνει σημαντικά την άνω προθεσμία. Από τη συλλογή στατιστικών στοιχείων εκ μέρους της Ειδικής Νομοπαρασκευαστικής Επιτροπής που συστάθηκε για τον σκοπό αυτό, διαπιστώθηκε, ότι ο προσδιορισμός δικασίμου σε απώτατο σημείο, οφείλεται στο γεγονός ότι ο ν. 4335/2015 δεν εφαρμόστηκε αμέσως και πλήρως, ενόψει του ότι, πρώτον, τα πινάκια εκδίκασης των υποθέσεων μέχρι και το έτος 2020 κατά ποσοστό περίπου πενήντα τοις εκατό (50%) είχαν πληρωθεί από υποθέσεις του ν. 2915/2001 (Α' 109), που σημαίνει, ότι από τους μήνες που μεσολαβούσαν μεταξύ της κατάθεσης της αγωγής και της συζήτησης οι μισοί ήταν για την αποκλειστική εφαρμογή του ν. 4335/2015. Δεύτερον, επιβαρύνθηκαν χρονικά τα πινάκια συνεπεία κατάθεσης νέων δικογράφων, λόγω παραίτησης από τα δικόγραφα που είχαν ήδη κατατεθεί με τον ν. 2915/2001, προκειμένου να δικασθούν με τις διατάξεις του νέου νόμου και τρίτον τα δικαστήρια υπολειπούργησαν κατά τον χρόνο της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Πρέπει, επιπροσθέτως, να σημειωθεί, ότι στο κείμενο της έκθεσης Ομάδας Εργασίας για την αξιολόγηση του ν. 4335/2015, που συντάχθηκε με βάση τα αναμφισβήτητα

6. Για τις αλλαγές που επέφερε στην τακτική διαδικασία ο ν. 4842/2021, βλ. Πλεύρη, Η τακτική διαδικασία μετά την τροποποίηση των άρθρων 237 και 238 ΚΠολΔ δια του ν. 4842/2021, ΕλλΔνη 2022, 59-83. Ρεντουλή, Ο ΚΠολΔ μετά τους Ν. 4842/2021 και 4855/2021, Παρουσίαση των τροποποιήσεων και των θεωρητικών και πρακτικών προεκτάσεών τους, 2021. Ως προς τις νομοπαρασκευαστικές επιτροπές που συγκροτήθηκαν για την τροποποίηση του ΚΠολΔ πριν τη ψήφιση του ν. 4842/2021, βλ. Αρβανιτάκη/Μακρίδου, Η ημιτελής τροποποίηση ως προς την τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια (Στο πλαίσιο των εργασιών της από 6.5.2020 νομοπαρασκευαστικής επιτροπής για την τροποποίηση διατάξεων του ΚΠολΔ), ΕΠολΔ 2020, 225.

και αντικειμενικά στατιστικά δεδομένα της περιόδου 2015-2018 που υποβλήθηκαν κατά το έτος 2019 ενώπιόν της, αναφέρεται επί λέξει: «Ειδικότερα στα πρωτοδικεία εν γένει ο μέσος όρος χρονικού διαστήματος έκδοσης απόφασης στην τακτική διαδικασία μειώθηκε από τους 23 μήνες που ανερχόταν κατά το διάστημα από 1.1.2013 έως 31.12.2015 σε 15,29 μήνες, κατά την τριετία που ακολούθησε από 1.1.2016 έως 31.12.2018, ενώ στα ειρηνοδικεία ο αντίστοιχος χρόνος μειώθηκε από 13,88 μήνες σε 11,94 μήνες. Άξιος επισημάνσης τυγχάνει ο ιδιαίτερα θετικός αντίκτυπος στην επιτάχυνση της διαδικασίας στα μεγαλύτερα πρωτοδικεία και ειρηνοδικεία της χώρας, καθώς και στο Πρωτοδικείο Αθηνών όπου ο μέσος χρόνος έκδοσης απόφασης τακτικής διαδικασίας μειώθηκε από τους 40 στους 16 μήνες, στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης μειώθηκε από 23 σε 13 μήνες, στο Πρωτοδικείο Πειραιώς από 27 σε 12 μήνες, στο Ειρηνοδικείο Θεσσαλονίκης από 24 σε 12 μήνες, στο Ειρηνοδικείο Πειραιά από 24 σε 14 μήνες(…)». Απόδειξη, εξάλλου, της καλής λειτουργίας του εισαχθέντος με τον ν. 4353/2015 δικονομικού συστήματος σε σχέση με τη διαδικασία ενώπιον των πρωτοβαθμίων δικαστηρίων, είναι και το γεγονός, ότι η διαδικασία των μικροδιαφορών στα μεγάλα ειρηνοδικεία και ιδίως στο Ειρηνοδικείο Αθηνών χρονίζει πολύ, σε σχέση με τις υποθέσεις που εκδικάζονται με την τακτική διαδικασία. Ο ν. 4335/2015, τέλος, εξάλειψε, αναμφισβήτητα, πλήρως το φαινόμενο της ματαίωσης της συζήτησης της υπόθεσης, όπου με το προϊσχύον καθεστώς ποσοστό σαράντα έως πενήντα τοις εκατό (40-50%) των υποθέσεων που εγγράφονταν στο πινάκιο ματαιώνονταν. Κρίθηκε δε ότι είναι αναγκαίο να επέλθουν οι επιβαλλόμενες από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του τροποποιήσεις και βελτιώσεις, τόσο αυτές που προτάθηκαν από την ειδική για την αξιολόγηση Ομάδα Εργασίας, όσο και αυτές που κρίθηκαν, κατά την άποψή της νομοπαρασκευαστικής επιτροπής, αναγκαίες για την ταχύτερη απονομή της δικαιοσύνης, την εύρυθμη λειτουργία της δίκης με την εφαρμογή και των σύγχρονων τεχνολογιών και την έκδοση ορθής και δίκαιης δικαστικής απόφασης και αφορούν στο δεύτερο βιβλίο του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, σχετικά με την εισαγωγή της αγωγής προς συζήτηση και τη συζήτηση στο ακροατήριο (άρθρα 232, 237, 238, 254, §§ 2 και 4 του άρθρου 260), την απόδειξη (άρθρα 400, 401), τις ένορκες βεβαιώσεις (άρθρα 421, 422, 424) και τις

ειδικές διατάξεις για τις μικροδιαφορές (άρθρα 468, 469).

Στην παρούσα εργασία επιχειρείται η κριτική καταγραφή εκ των τροποποιήσεων του ν. 5221/2025 των ρυθμίσεων εκείνων που συγκροτούν το «νέο μοντέλο» τακτικής διαδικασίας, το οποίο, δυστυχώς κατά την άποψη μας, διαθέτει και διατηρεί τα ως άνω αρνητικά χαρακτηριστικά των προηγούμενων νομοθετικών επεμβάσεων, αλλά και εισαγάγει νέες ρυθμίσεις και στάδια της πολιτικής δίκης.

Στην ΑιτΕκ⁷ του ν. 5221/2025 αναφέρεται, ότι: «Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις του Μέρους Α' επιχειρούνται παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (π.δ. 503/1985, Α' 182), ώστε να ολοκληρωθεί η σημαντική μεταρρύθμιση στον χώρο της πολιτικής δικαιοσύνης που άρχισε με τον ν. 5108/2024 (Α' 65), περί της ενοποίησης του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, της χωροταξικής αναδιάρθρωσης των δικαστηρίων της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης και τον ν. 5134/2024 (Α' 146), περί των παρεμβάσεων στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών και στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε εναρμόνιση με την ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας με τον ν. 5108/2024. Έμφαση δίνεται στην τακτική διαδικασία, όπου δηλαδή παρατηρούνται οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις και πρακτικές δυσλειτουργίες, συνεπεία του ν. 4335/2015 (Α' 87). Η εν λόγω αναμόρφωση γίνεται κυρίως μέσω της εισαγωγής «προδικασίας», ώστε να μην χρειάζεται ο δικαστής να διαπιστώνει θέματα αοριστίας και τυπικών ελλείψεων το πρώτον κατά την εκδίκαση της υπόθεσης, η εκδίκαση της οποίας συχνά λαμβάνει χώρα αρκετά χρόνια μετά την κατάθεση του δικογράφου». Επίσης, στην σελίδα 113 της ίδιας ΑιτΕκ επισημαίνεται η καθυστέρηση στην έκδοση τελεσίδικων αποφάσεων στην Ελλάδα: «Στη χώρα μας, η πολιτική δικαιοσύνη παρουσιάζει υπερβολική καθυστέρηση στην έκδοση τελεσίδικων αποφάσεων, που φθάνει κατά μέσο όρο τις χίλιες τετρακόσιες ενενήντα δύο (1.492) ημέρες. Η καθυστέρηση αυτή υπονομεύει τη λειτουργία του κράτους δικαίου, διαψεύδει την εμπιστοσύνη των πολιτών στη δικαιοσύνη και επιτείνει την αβεβαιότητα για τους διαδίκους. Η αναποτελεσματικότητα των ένδικων βοηθημάτων οδηγεί σε αδυναμία έγκαιρης επίλυσης ιδιωτικών διαφορών, παρακωλύει την οικονομική δραστηριότητα και αποτρέπει τόσο εγχώριες όσο

7. Σ.109.

και διεθνείς επενδύσεις. Παράλληλα, οι χρονοβόρες και πολύπλοκες διαδικασίες επιβαρύνουν τους ίδιους τους δικαστικούς λειτουργούς και συμβάλλουν στη διάγκωση του υφιστάμενου όγκου εκκρεμοτήτων, προκαλώντας έναν φαύλο κύκλο καθυστερήσεων».

Σημαντική διαφορά, πάντως, του ν. 5221/2025 σε σχέση προς τους ν. 4335/2015 και ν. 4842/2023 αποτελεί το γεγονός, ότι οι τροποποιήσεις που επιφέρει ο νόμος αυτός στην πολιτική δίκη, αναμένεται να εφαρμοστούν με τον νέο δικαστικό χάρτη σε ισχύ, όπως αυτός διαμορφώθηκε με τους ν. 5108/2024⁸ και 5134/2024⁹, ήτοι με πρωτοβάθμια πολιτικά δικαστήρια πλέον το Μονομελές και το Πολυμελές Πρωτοδικείο και άνω των 900 επιπλέον Πρωτοδικές Γενικής και Ειδικής Επετηρίδας - προηγούμενως υπηρετούντες την δικαιοσύνη, ως Ειρηνοδίκες και έχοντας πλέον «μεταβιβαστεί» αρμοδιότητες εκ του δικαιοδοτικού έργου σε δικηγόρους και συμβολαιογράφους.

Ειδικότερα, με τον ν. 5108/2024 ρυθμίζεται και εισήχθη ο νέος Δικαστικός Χάρτης της χώρας, με τον οποίο επιδιώκεται η ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας και η χωροταξική αναδιάρθρωση των δικαστηρίων της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης. Στην επιστήμη επισημάνθηκε σχετικά πρόσφατα, στο πλαίσιο μίας δικαιosuγκριτικής προσέγγισης των δικαστικών συστημάτων διαφόρων έννομων τάξεων, η ανάγκη «αναδιάρθρωσης της χωροταξίας των δικαστικών υπηρεσιών»¹⁰. Διακηρυγμένος στόχος δε (και) της μεταρρύθμισης του ν. 5108/2024 είναι η άμεση επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης στην χώρα μας, η οποία, ως γνωστόν, γνωρίζει μακρές καθυστερήσεις και βρίσκεται μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. με την βραδύτερη διάρκεια δικών, χωρίς να διαταραχθεί η εύρυθμη λειτουργία της δικαιοσύνης και με διασφάλιση των συνταγματικών αρχών της δίκαιης δίκης και

του κράτους δικαίου. Η ενδημική βραδύτητα στην ελληνική δικαιοσύνη απεικονίζεται βεβαίως (με αρνητικό πρόσημο) και με αριθμούς και χρονικά δεδομένα στα διαθέσιμα στατιστικά του Υπουργείου Δικαιοσύνης και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βάσει του 2025 EU Justice Scoreboard Report¹¹, το οποίο δημοσιεύεται ετησίως. Η μεταρρύθμιση του νέου Δικαστικού Χάρτη (ν. 5108/2024) προτάθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και από την «Ομάδα Εργασίας για την αναμόρφωση του Δικαστικού Χάρτη της ελληνικής δικαιοσύνης (Νοέμβριος 2023)», που συνεστήθη με την με αριθ. 38541οικ./1.8.2023 Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, αλλά και από την Παγκόσμια Τράπεζα σε σχετικό πόρισμα της «Για την αναμόρφωση του Δικαστικού Χάρτη των πολιτικών και ποινικών Δικαστηρίων της Ελλάδας (Δεκέμβριος 2023)», σε συνδυασμό και με τα μέτρα της συγχώνευσης δικαστικών σχηματισμών και της ψηφιοποίησης της ελληνικής δικαιοσύνης. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση (Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης) του ν. 5108/2024, με τις ρυθμίσεις αυτού «... επιχειρείται να αντιμετωπιστεί το διαχρονικό πρόβλημα της (χρονικής) αποτελεσματικότητας της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης, καθώς και της καθυστέρησης στην έκδοση των δικαστικών αποφάσεων» στη χώρα μας.

Και ο ν. 5221/2025¹² σκοπεί, λοιπόν, στην επιτάχυνση της πολιτικής δίκης. Τούτο διακηρύσσεται ρητά στο πρώτο άρθρο του προκείμενου νόμου, σύμφωνα με το οποίο στόχος του είναι η συμβολή στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης, η βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες, η αποτελεσματικότερη πρόσβαση όλων των συμμετεχόντων στην απονομή της δικαιοσύνης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στη δικαιοσύνη.

Οι παρεμβάσεις του ν. 5221/2025 στην διαγνωστική δίκη, στις δίκες των ενδίκων μέσων καθώς και οι τροποποιήσεις σχετικά με την δημοσίευση διαθηκών περιλαμβάνονται στο Μέρος Α' του ν. 5221/2025

8. ΦΕΚ Α' 65/2.5.2024 «Ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας, χωροταξική αναδιάρθρωση των δικαστηρίων της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις».

9. ΦΕΚ Α' 146/11.9.2024 «Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε εναρμόνιση με την ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας με τον ν. 5108/2024 - Διατάξεις για τη Δικαστική Αστυνομία και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις». Βλ. Τσάκνη/Πλεύρη/Σταματόπουλο, Η διοίκηση της δικαιοσύνης κατά τον νέο Δικαστικό Χάρτη (ν. 5108/2024) και η κοινωνική δικαιοσύνη, ΝοΒ 2025. 321-340.

10. Τσάκνη, Η διοίκηση της δικαιοσύνης, δικαιosuγκριτική προσέγγιση, δ.δ., 2019, σ. 162.

11. Διαθέσιμο σε: https://commission.europa.eu/document/51b21eff-a4b0-4e73-b461-06bd23b43d4e_en (ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης: 15.9.2025).

12. ΦΕΚ Α' 133/28.7.2025 «Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας - Τροποποιήσεις σχετικά με τη δημοσίευση διαθηκών - Τροποποιήσεις στο ρυθμιστικό πλαίσιο των ανακοπών κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης με σκοπό την επιτάχυνση της εκδίκασης - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης».

(άρθρα 1-127)¹³. Σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 168 (Μέρος Δ') του ν. 5221/2025, ήτοι την ακροτελεύτια διάταξη του νόμου αυτού που αφορά την έναρξη ισχύος του, το Μέρος Α' (και τα άρθρα 150 και 151 που αφορούν ανώτατα όρια χρέωσης υποθέσεων σε δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς και εξαιρέσεις από την έννοια της αδικαιολόγητης καθυστέρησης δημοσίευσης αποφάσεων αντίστοιχα) τίθενται σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2026. Επιπλέον σύμφωνα με την έκτη παράγραφο του άρθρου 126: «Οι διατάξεις του Μέρους Α' εφαρμόζονται για αγωγές και κλήσεις που ασκούνται ή κατατίθενται από την 1η.1.2026». Συνακόλουθα, η νέα τακτική διαδικασία που ρυθμίζει ο ν. 5221/2025 (όπως και η διαδικασία μικροδιαφορών) εφαρμόζονται για αγωγές και κλήσεις που ασκούνται (οι αγωγές) ή κατατίθενται (οι κλήσεις) από την 1η.1.2026.

II. Τροποποιήσεις στην υλική αρμοδιότητα με τους ν. 5134/2024 και ν. 5221/2025 – Η νέα καθ' ύλην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου

Σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 4, τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 76 και την όγδοη παράγραφο του άρθρου 14 του ν. 5108/2024, από 16.9.2024 τα Ειρηνοδικεία καταργήθηκαν και επήλθε ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας της πολιτικής δικαιοσύνης, ενώ πλέον όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται Ειρηνοδικείο (ή Πταισματοδικείο), νοείται το Μονομελές Πρωτοδικείο. Κατόπιν τούτων, στο πλαίσιο του νέου δικαστικού χάρτη της χώρας υπάρχουν πλέον 113 δικαστικοί σχηματισμοί πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας σε σχέση με τους άνω των 200 που υπήρχαν προηγουμένως¹⁴.

13. Το Μέρος Β' (άρθρα 128-142) αφορά παρεμβάσεις για μείωση του χρόνου εκδίκασης ανακοπών κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης και το Μέρος Γ' (άρθρα 143-167) λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

14. Βλ. αναλυτ. Αλικάκο, Η χωροταξία του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας κατά τον νέο δικαστικό χάρτη, σε ΕΝΟΒΕ, τ. 79, Η πολιτική δίκη υπό τον νέο Δικαστικό Χάρτη (ν. 5108/2024 & 5134/2024), σ. 15-22. Για την ιδιόρρυθμη μεταβατική καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα ορισμένων περιφερειακών εδρών των Πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς, βλ. Γιαννόπουλο, Προβλήματα διαχρονικού δικαίου στους Ν. 5108/2024, 5134/2024, 5140/2024 και 5151/2024, Μελετήματα Sakoulas Online, 2024. Ως προς τα ζητήματα αρμοδιότητας του Μονομελούς Πρωτοδικείου στο πλαίσιο της εκούσιας δικαιοδοσίας, βλ. Δεδικούση, Η αρμοδιότητα του «Μονομελούς Πρωτοδικείου» και του Δικαστή

Περαιτέρω, με βάση την υποδιαίρεση της Ελλάδας σε 74 περιφερειακές ενότητες με το Πρόγραμμα Καλλικράτης του έτους 2010 (οι οποίες συνήθως συμπίπτουν με τους παλαιότερους Νομούς της Ελλάδας), το υφιστάμενο στην πρωτεύουσα κάθε περιφερειακής ενότητας Πρωτοδικείο ορίζεται ως «κεντρικό» Πρωτοδικείο¹⁵. Ταυτόχρονα, τα λοιπά υφιστάμενα στην ίδια περιφερειακή ενότητα Πρωτοδικεία ορίζονται ως «παράλληλες έδρες» του κεντρικού Πρωτοδικείου (άρθρο 3 στοιχ. β' ν. 5108/2024), με πλήρη καθ' ύλην αρμοδιότητα (άρθρο 5 § 1 ν. 5108/2024), όπως αυτή ορίζεται από τον ΚΠολΔ (άρθρα 13 επ.), συμπεριλαμβάνει δε και την πολυμελή σύνθεση του Πρωτοδικείου, δηλαδή το Πολυμελές Πρωτοδικείο.

Μετά την ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας με τον ν. 5108/2024, δημιουργήθηκε, βεβαίως, η ανάγκη προσαρμογής των διατάξεων του ΚΠολΔ στον νέο (ήδη ισχύοντα) Δικαστικό Χάρτη. Και τούτο, διότι πέραν του γεγονότος, ότι ο ΚΠολΔ ανέφερε σε πλήθος διατάξεων σε «Ειρηνοδικείο» και «ειρηνοδίκη», ο ν. 5108/2024, καταργώντας τα ειρηνοδικεία, δεν ρύθμισε συγκεκριμένα την υλική τους αρμοδιότητα. Αυτό αποτέλεσε αντικείμενο του ν. 5134/2024¹⁶ δυνάμει του οποίου η υλική αρμοδιότητα των καταργηθέντων Ειρηνοδικείων «μεταγγίστηκε» σχεδόν αυτούσια στην υλική αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων.

Βάσει του εν λόγω κανόνα, η νέα κατανομή της υλικής αρμοδιότητας των πολιτικών δικαστηρίων στον πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας δυνάμει του ν. 5134/2024 διαμορφώθηκε συνοπτικά ως εξής: Ως προς την υλική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, σύμφωνα με το άρθρο 14 ΚΠολΔ, στην αρμοδιότητα των Μονομελών Πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήμα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων ευρώ (250.000). Ο

του Μονομελούς Πρωτοδικείου» ως αυτοτελών λειτουργικά δικαιοδοτικών οργάνων και λοιπές τροποποιήσεις στη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας σε ΕΝΟΒΕ, τ. 79, Η πολιτική δίκη υπό τον νέο Δικαστικό Χάρτη (ν. 5108/2024 & 5134/2024), σ. 41-61.

15. Άρθρο 3 στοιχ. α' ν. 5108/2024.

16. «Παρεμβάσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στον Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών και στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε εναρμόνιση με την ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας με τον ν. 5108/2024 - Διατάξεις για τη Δικαστική Αστυνομία και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις», ΦΕΚ Α' 146/11.9.2024.

υπολογισμός της αξίας της διαφοράς εξακολουθεί να γίνεται βάσει των διατάξεων των άρθρων 8 έως 11 ΚΠολΔ.

Επιπλέον, καταργήθηκε το άρθρο 15 ΚΠολΔ το οποίο προέβλεπε την υλική αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου σε συγκεκριμένες υποθέσεις ανεξαρτήτως της αξίας της διαφοράς. Όλες οι περιπτώσεις του καταργηθέντος άρθρου 15 ΚΠολΔ, με την εξαίρεση της περίπτωσης 11 (διαφορές που αφορούν τις απαιτήσεις των δικηγόρων ή των καθολικών διαδόχων τους για τις αμοιβές και τα έξοδά τους, εφόσον πρόκειται για υπηρεσίες τους σε δίκες στο ειρηνοδικείο ή στο πταισματοδικείο) μεταφέρθηκαν αυτούσιες στο νέο άρθρο 16 ΚΠολΔ, αριθ. 14 έως 25. Στον δε αριθμό 13 του άρθρου 16 ΚΠολΔ προστέθηκαν οι διαφορές ανάμεσα στους ιδιοκτήτες ορόφων ή διαμερισμάτων από τη σχέση της οροφοκτησίας, καθώς και οι διαφορές ανάμεσα στους διαχειριστές ιδιοκτησίας κατ' ορόφους και στους ιδιοκτήτες ορόφων και διαμερισμάτων, οι οποίες προβλέπονταν στο παλαιό άρθρο 17 αριθ. 3 ΚΠολΔ.

Επίσης, το άρθρο 16 ΚΠολΔ τιτλοφορείται πλέον «*αποκλειστική αρμοδιότητα μονομελών πρωτοδικείων*». Ο τίτλος αυτός δεν κρίνεται επιτυχής, καθώς και εν προκειμένω πρόκειται για εξαιρετική αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου που πλέον λειτουργεί ανεξαρτήτως ποσού σε βάρος της υλικής αρμοδιότητας του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, επομένως δεν έχει κάποια διαφορά από την εξαιρετική υλική αρμοδιότητα που προβλέπει το άρθρο 17 ΚΠολΔ. Επιπλέον, ο όρος «*αποκλειστική αρμοδιότητα*» είναι όρος που χρησιμοποιείται ως προς την τοπική αρμοδιότητα¹⁷ και η εδώ νομοθετική «χρήση» του μπορεί να προκαλέσει σύγχυση.

Σύμφωνα δε με το άρθρο 18 § 1 ΚΠολΔ, στην αρμοδιότητα των Πολυμελών Πρωτοδικείων υπάγονται σε πρώτο βαθμό όλες οι διαφορές για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα Μονομελή Πρωτοδικεία, δηλαδή όσες διαφορές δεν υπάγονται στις περιπτώσεις των άρθρων 16 και 17 ΚΠολΔ και είτε δεν είναι αποτιμητές σε χρήμα είτε η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των 250.000 ευρώ.

Σε ό,τι αφορά δε τον δεύτερο βαθμό δικαιοδοσίας, με το άρθρο 6 του ν. 5134/2024 ίσχυσαν τα εξής: Κατά το άρθρο 18 § 2 ΚΠολΔ στην αρμοδιότητα των Πολυμελών Πρωτοδικείων υπήχθησαν οι εφέσεις κατά των

αποφάσεων των Μονομελών Πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους: α) όταν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τις 30.000 ευρώ, β) της περίπτωσης 1) του άρθρου 16, εφόσον το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει τα 800 ευρώ, γ) των περιπτώσεων 2) έως 13) του άρθρου 16, εφόσον η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τις 30.000 ευρώ, δ) των περιπτώσεων 14) έως 24) του άρθρου 16, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς.

Η αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, ως δευτεροβάθμιου δικαστηρίου τροποποιήθηκε εκ νέου με το άρθρο 4 του ν. 5221/2025 με αύξηση της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς και πλέον η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 18 ΚΠολΔ προβλέπει, ότι στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτοδικείων (με ισχύ από 1.1.2026) υπάγονται και οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους: α) όταν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ, (αντί 30.000 ευρώ που ισχύει σήμερα), β) της περίπτωσης 1) του άρθρου 16, εφόσον το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει τα χίλια (1.000) ευρώ (αντί 800 ευρώ που ισχύει σήμερα), γ) των περιπτώσεων 2) έως 13) του άρθρου 16, εφόσον η αξία του αντικειμένου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τις εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ (αντί 30.000 ευρώ που ισχύει σήμερα), δ) των περιπτώσεων 14) έως 24) του άρθρου 16, ανεξάρτητα από την αξία του αντικειμένου της διαφοράς.

Επίσης σύμφωνα με την τροποποιηθείσα με το άρθρο 7 του ν. 5134/2024 διάταξη του άρθρου 19 ΚΠολΔ, στην αρμοδιότητα των Μονομελών Εφετείων υπάγονται οι εφέσεις α) κατά των αποφάσεων των Μονομελών Πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα Πολυμελή Πρωτοδικεία κατά την § 2 του άρθρου 18 και β) κατά των αποφάσεων του άρθρου 17, στην δε αρμοδιότητα των Τριμελών Εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των Πολυμελών πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους.

Εκ των ως άνω αναφερομένων, αναφάνεται (και μετά τον ν. 5221/2025) η εξής παραδοξότητα: Η διάσπαση της υλικής αρμοδιότητας μεταξύ Ειρηνοδικείων και Μονομελών Πρωτοδικείων δεν υπάρχει πλέον στον πρώτο βαθμό με την ενσωμάτωση της υλικής αρμοδιότητας των πρώτων στα δεύτερα, αλλά επανεμφανίζεται στον δεύτερο βαθμό. Η κατά τα ανωτέρω

17. Λ.κ. στο άρθρο 42 § 1 εδ. β' ΚΠολΔ.

ρύθμιση της αρμοδιότητας επί εφέσεων κατ' αποφάσεων Μονομελών Πρωτοδικείων και η διάσπαση της μεταξύ Πολυμελών Πρωτοδικείων και Μονομελών Εφετείων δημιουργεί και το δικονομικό ζήτημα του πως πρέπει να ενεργήσει το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, όταν διαπιστώσει κατά την συζήτηση της έφεσης ότι είναι υλικά αναρμόδιο, πρόβλημα που δεν ήταν δυνατόν να προκύψει υπό το προϊσχύον δίκαιο, καθώς η αρμοδιότητα του δευτεροβαθμίου δικαστηρίου καθοριζόταν αποκλειστικά και μόνο λειτουργικά από το ποιο ήταν το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, το οποίο εξέδωσε την εκκαλουμένη απόφαση. Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η έφεση θα έχει κατατεθεί σε κάθε περίπτωση στη γραμματεία του Πρωτοδικείου, θα πρέπει να προκριθεί η ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 46 και 47 ΚΠολΔ, όχι για τη διατήρηση της εκκρεμοδικίας της αγωγής (που αναβιώνει με την άσκηση ενδίκου μέσου), αλλά διότι η απόρριψη της έφεσης ως απαράδεκτης θα ενείχε τον κίνδυνο αφενός μεν απώλειας της προθεσμίας άσκησης έφεσης απευθυνόμενης ενώπιον του υλικά αρμόδιου δευτεροβαθμίου δικαστηρίου, αφετέρου αντίθεσης της (σύμφωνα με την κρατούσα σε θεωρία και νομολογία άποψη) στην αρχή της άπαξ ασκήσεως της έφεσης ως ενδίκου μέσου κατά το άρθρο 514 ΚΠολΔ.

III. Το νέο «πρότυπο» τακτικής διαδικασίας

A. Άσκηση αγωγής

Η άσκηση της αγωγής είναι (και) υπό την ισχύ του ν. 4842/2021 σύνθετη διαδικαστική πράξη¹⁸ και ολοκληρώνεται με την ενέργεια των επιμέρους διαδικαστικών πράξεων της κατάθεσης και της επίδοσης¹⁹ αντιγράφου της (και όχι κλήσης για συζήτηση) στον εναγόμενο²⁰.

Από την εισαγωγή και θέση σε ισχύ των ρυθμίσεων του ν. 4335/2015 (έως και την ψήφιση του ν. 5221/2025), ο ΚΠολΔ περιέχει δύο ρυθμίσεις αναφορικά με την έννομη συνέπεια της μη νομότυπης άσκησης της

αγωγής: Ως προς την τακτική διαδικασία το άρθρο 215 § 2 εδ. β' ΚΠολΔ προβλέπει πως αν η αγωγή δεν επιδοθεί ή επιδοθεί εκπρόθεσμα, τούτο συνεπάγεται πως θεωρείται ως μη ασκηθείσα. Επί διαφοράς δε εκδικαζομένης με ειδική διαδικασία (άρθρο 591 § 1 περ. α' ΚΠολΔ), η χωρίς αντίρρηση παράσταση του εναγομένου στη συζήτηση της αγωγής «θεραπεύει» το ελάττωμα της μη νομότυπης άσκησής της αγωγής.

Πλέον το άρθρο 215 § 1 ΚΠολΔ όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 ν. 5221/2025 (εκ του κεφαλαίου γ' ως προς την διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια) και πρόκειται να ισχύσει από 1.1.2026, ορίζει ότι η αγωγή ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και με επίδοση αντιγράφου της στον εναγόμενο. Αποκλειστικά σε περίπτωση αγωγής που απευθύνεται σε περιφερειακή έδρα πρωτοδικείου, κατά την έννοια του ν. 5108/2024, η κατάθεση του δικογράφου μπορεί να γίνεται στη γραμματεία είτε της περιφερειακής έδρας είτε της παράλληλης έδρας, στην κατά τόπον αρμοδιότητα της οποίας εντάσσεται η περιφερειακή έδρα, είτε της έδρας πρωτοδικείου. Η κατάθεση του δικογράφου μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με την τέταρτη παράγραφο του άρθρου 119.

Σημαντική τροποποίηση στο προηγούμενο σύστημα συνιστά το γεγονός, ότι με την κατάθεση της αγωγής ορίζεται δικάσιμος, η οποία προσδιορίζεται μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από την κατάθεση και πάντως όχι πάνω από τον έβδομο μήνα μετά από αυτήν, και όταν η αγωγή πρέπει να επιδοθεί στο εξωτερικό, στην πρώτη δικάσιμο μετά την πάροδο εννέα (9) μηνών από την κατάθεση και πάντως όχι πάνω από τον δέκατο μήνα μετά από αυτήν. Εισάγεται, λοιπόν, ένα μοντέλο δίκης διαφορών του ιδιωτικού δικαίου στο οποίο ο ενάγων θα γνωρίζει με την κατάθεση της αγωγής την ορισθείσα δικάσιμο, η οποία θα «τοποθετείται» από το σταθερό χρονικό σημείο της κατάθεσης σε διάστημα από 6-7 μηνών για εναγόμενο κάτοικο Ελλάδας και 9-10 μηνών για εναγόμενο κάτοικο αλλοδαπής.

Σύμφωνα δε με τη νέα διάταξη του άρθρου 237 § 7 ΚΠολΔ, αναβολή²¹ κατά την ορισθείσα δικάσιμο (της τακτικής διαδικασίας) δεν είναι δυνατή.

18. ΑΠ 1954/2007 ΤΝΠ-Νόμος ΑΠ 1266/2010 ΕλλΔνη 2011. 979. ΑΠ 1081/2014 ΕΠολΔ 2014. 720, σημ. Ν. Κλαμαρή, σ. 722.

19. Μητσόπουλος, Διαδικαστικά πράξεις, Τιμ.Τόμ. Ράμμου II, 1979, σ. 670. Μακρίδου, Τακτική διαδικασία στα πρωτοβάθμια δικαστήρια, Άρθρα 208-320 ΚΠολΔ, Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2019, υπό άρθρο 215, αριθ. 1, σ. 22.

20. Βλ. αναλυτ. για την άσκηση της αγωγής στην τακτική διαδικασία, Πλευρή, Η τακτική διαδικασία μετά την τροποποίηση των άρθρων 237 και 238 ΚΠολΔ από τον ν. 4842/2021, ΕλλΔνη 2022. 65-72 ό.π.

21. Το άρθρο 241 ΚΠολΔ για την αναβολή συζητήσεως τροποποιήθηκε από το άρθρο 28 του ν. 5221/2025 με ισχύ από 1η.1.2026. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος (θα) πρέπει να καταβάλλει, σύμφωνα με την τροποποιημένη, τρίτη

Πρόθεση του νομοθέτη, λοιπόν, όπως αυτή εκφράστηκε στο άρθρο 215 § 1 ΚΠολΔ, τροποποιηθέν από το άρθρο 24 ν. 5221/2025, είναι να θεσπιστεί ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα δίκης που αφετηριάζεται από την κατάθεση της αγωγής, διανύει συγκεκριμένο διάστημα έως την συζήτηση στο πλαίσιο του οποίου αφενός υπάρχει «διάδραση» με το δικαστήριο και δυνατότητα αυτού να εκδίδει «Διαταγές», αφετέρου δυνατότητα εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς και με στόχο την έκδοση οριστικής απόφασης κατ' απώτατο όριο (σύμφωνα με την διατύπωση του νέου άρθρου 307²² § 1 ΚΠολΔ) εντός οκτώ (8) μηνών από την ημερομηνία συζήτησης στην υπόθεσης. Τούτο, μάλιστα, ισχύει και για την τακτική και για τις ειδικές διαδικασίες. Η 8μηνη προθεσμία από την συζήτηση για την έκδοση της οριστικής αποφάσεως προβλέπεται ως δεσμευτική για το δικαστήριο, καθώς το νέο άρθρο 144 § 4 (όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 22 ν. 5221/2025) ορίζει, ότι οι προθεσμίες που αναφέρονται στον ΚΠολΔ, αν δεν ορίζεται άλλως, είναι αποκλειστικές και δεσμευτικές τόσο για τους διαδίκους όσο και για το δικαστήριο, αλλά δεν προβλέπονται κυρώσεις αποτροπής της καθυστέρησης της διαδικασίας, δεδομένου ότι η προβλεπόμενη στον νόμο επιστροφή ή αφαίρεση φακέλου προκαλεί αναπόφευκτα καθυστέρηση²³.

Η προθεσμία επίδοσης της αγωγής προβλέπεται στην δεύτερη παράγραφο του νέου άρθρου 215 ΚΠολΔ. Σύμφωνα με την νέα διάταξη λοιπόν, αν δεν ορίζεται άλλως, η αγωγή επιδίδεται στον εναγόμενο μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την κατάθεσή της. Αν η αγωγή πρέπει να επιδοθεί στο εξωτερικό, εντός του διαστήματος αυτού (των 30 ημερών)

παράγραφο της διατάξεως (αυξημένο σε σχέση με το προϋπάρχον καθεστώς) παράβολο υπέρ ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. ως εξής: α) σαράντα (40) ευρώ, ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, β) εξήντα (60) ευρώ, ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, γ) εκατό (100) ευρώ, ενώπιον του Εφετείου.

22. Το άρθρο 307 τροποποιήθηκε από το άρθρο 30 του ν. 5221/2025 με ισχύ από 1η.1.2026. Στην πρώτη παράγραφο αυτού προβλέπεται ότι: «1. Η οριστική απόφαση εκδίδεται το ταχύτερο δυνατό και σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφόσον η υπόθεση είναι δυσχερής, κατ' απώτατο όριο: α) στην εκούσια δικαιοδοσία εντός τεσσάρων (4) μηνών από την παράδοση του φακέλου στον δικαστή, β) στην τακτική και τις ειδικές διαδικασίες εντός οκτώ (8) μηνών από την ημερομηνία συζήτησης της υπόθεσης».

23. Βλ. σχετ. τις ρυθμίσεις του νέου άρθρου 307 § 3 ΚΠολΔ, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 30 ν. 5221/2025.

πρέπει να έχει επιδοθεί στον εισαγγελέα, κατά το άρθρο 134 § 1. Αναφορικά με την συνέπεια της μη επιδόσεως της αγωγής εντός της προθεσμίας των 30 ημερών, το τέταρτο εδάφιο της διατάξεως προβλέπει πως αν η αγωγή δεν επιδοθεί νομίμως μέσα στην προθεσμία αυτή, θεωρείται ως μη ασκηθείσα.

Εν προκειμένω επισημαίνεται πως καθώς απαλείφθηκε η φράση που υπήρχε στην αρχή της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 215 ΚΠολΔ: «Στην περίπτωση του άρθρου 237», ο κανόνας αυτός, ο οποίος προηγουμένως ρύθμιζε την έννομη συνέπεια της μη νομότυπης άσκησης της αγωγής στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας πλέον (θα) ισχύει και επεκτείνεται κατ' αρχήν σε όλα τα ένδικα βοηθήματα, ήτοι και επί αγωγών που εκδικάζονται κατά τα άρθρα 591 επ. ΚΠολΔ, δηλαδή τις ειδικές διαδικασίες εκδίκασης.

Συνακόλουθα, από 1.1.2026 επί αγωγής εκδικαζομένης με ειδική διαδικασία, η χωρίς αντίρρηση παράσταση του εναγομένου στη συζήτηση της αγωγής δεν θα «θεραπεύει» το ελάττωμα της μη νομότυπης άσκησης της αγωγής, δηλαδή της μη επίδοσης ή εκπρόθεσμης επίδοσης. Και στην περίπτωση αυτή, ακόμη και αν ο εναγόμενος παρασταθεί κατά την συζήτηση και δεν αντιλέξει, η αγωγή θα θεωρείται μη ασκηθείσα. Την νομότυπη και εμπρόθεσμη επίδοση της αγωγής θα πρέπει βεβαίως να αποδεικνύει ο ενάγων προσκομίζοντας την έκθεση επίδοσης της αγωγής.

Σε ό,τι αφορά δε την προθεσμία επίδοσης της αγωγής, αλλά και δικογράφου κλήσης, με το νέο άρθρο 215 ΚΠολΔ διατηρούνται διαφορετικές ρυθμίσεις για την τακτική και τις ειδικές διαδικασίες. Στην τακτική διαδικασία εισάγεται ενιαία προθεσμία τριάντα (30) ημερών για όλους τους εναγομένους ανεξαρτήτως κατοικίας ή διαμονής (νέο άρθρο 215 § 2 εδ. α'), σε αντίθεση με την ισχύουσα διάταξη που προβλέπει 60ημέρη προθεσμία για την επίδοση αγωγής με διαμονή εκτός Ελλάδος ή αν πρόκειται για πρόσωπο αγνώστου διαμονής²⁴.

Βεβαίως, η θεώρηση της αγωγής ως επιδοθείσας στους κατοίκους εξωτερικού με μόνη την πλασματική επίδοση στον Εισαγγελέα (νέο άρθρ. 215 § 2

24. Η επίδοση δικογράφου σε πρόσωπα αγνώστου διαμονής τροποποιήθηκε με το άρθρο 21 του ν. 5221/2025 με προσθήκη τέταρτης παραγράφου στο άρθρο 135 ΚΠολΔ, που ορίζει ότι η επίδοση σε πρόσωπο αγνώστου διαμονής θεωρείται πως ολοκληρώθηκε από τη δημοσίευση της περίληψης σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο της διατάξεως.

εδάφιο δεύτερο) δεν μπορεί παρά να ισχύσει μόνον για όσους εναγόμενους εφαρμόζονται οι διατάξεις περί επιδόσεων του ΚΠολΔ. Η προκείμενη διάταξη υποχωρεί σε περιπτώσεις εναγομένων για τους οποίους εφαρμόζονται ο Κανονισμός (ΕΕ) 2020/1784 και οι διεθνείς συμβάσεις που προβλέπουν πραγματική επίδοση, διότι έχουν αυξημένη τυπική ισχύ έναντι του ΚΠολΔ²⁵. Τούτο προκύπτει και από το νέο άρθρο 134 ΚΠολΔ (επίδοση σε πρόσωπα με διαμονή στην αλλοδαπή, με ισχύ από 1.1.2026) που τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 του ν. 5221/2025, το οποίο ορίζει ότι: «1. Αν το πρόσωπο στο οποίο γίνεται η επίδοση διαμένει ή έχει την έδρα του στο εξωτερικό, η διαδικασία της επίδοσης γίνεται προς τον εισαγγελέα του δικαστηρίου, στο οποίο εκκρεμεί ή πρόκειται να εισαχθεί η δίκη ή σε αυτό που εξέδωσε την επιδιδόμενη απόφαση. Για έγγραφα που αφορούν την εκτέλεση, η διαδικασία της επίδοσης γίνεται προς τον εισαγγελέα πρωτοδικών, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η εκτέλεση, και για εξώδικες πράξεις στον εισαγγελέα της τελευταίας στο εσωτερικό κατοικίας ή γνωστής διαμονής του παραλήπτη της επίδοσης και αν δεν υπάρχει κατοικία ή γνωστή διαμονή στο εσωτερικό, η διαδικασία της επίδοσης γίνεται στον εισαγγελέα πρωτοδικών της πρωτεύουσας. 2. Στις περιπτώσεις της παρ. 1, η παραγγελία για επίδοση πρέπει να περιέχει με ακρίβεια τον τόπο και τη διεύθυνση του παραλήπτη της επίδοσης. 3. Με την επιφύλαξη των κανόνων του ευρωπαϊκού δικονομικού δικαίου ή πολυμερούς ή διμερούς σύμβασης για την επίδοση στο κράτος προς το οποίο αυτή απευθύνεται, ο εισαγγελέας, όταν παραλάβει το έγγραφο, οφείλει να το αποστείλει άμεσα στον Υπουργό Εξωτερικών, ο οποίος έχει την υποχρέωση να το διαβιβάσει το ταχύτερο δυνατόν σε εκείνον προς τον οποίο γίνεται η επίδοση». Σημειώνεται επίσης, ότι η διαδικασία επίδοσης δικογράφου στην αλλοδαπή με προβλέψεις για διασφάλιση πραγματικής επίδοσης στον παραλήπτη, ρυθμίζεται αναλυτικά στο νέο άρθρο 134Α ΚΠολΔ, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 5221/2025. Και στο νέο 134Α ΚΠολΔ, πάντως, υπάρχει (§ 2 εδ. α') η επιφύλαξη των κανόνων του ευρωπαϊκού δικονομικού δικαίου ή πολυμερούς ή διμερούς σύμβασης για την επίδοση στην αλλοδαπή.

25. Βλ. ιδίως Άνθιμο, Διασυννοριακές επιδόσεις στην ΕΕ – Ο νέος Κανονισμός 2020/1784, Lex&Forum 2021. 423-454 = sakkoulas-online.

Στις ειδικές διαδικασίες διατηρείται και με τις προβλέψεις του ν. 5221/2025 η προθεσμία κλήτευσης τριάντα (30) ημερών για εναγόμενο με διαμονή στην Ελλάδα και εξήντα (60) ημερών για εναγόμενο με άγνωστη διαμονή ή διαμονή στο εξωτερικό, υπολογιζόμενη αυτή από την συζήτηση της αγωγής και όχι από την κατάθεση της, σύμφωνα με το άρθρο 591 § 1 περ. α' ΚΠολΔ. Οι προθεσμίες αυτές του άρθρου 591 § 1 περ. α' διατηρούνται παράλληλα προς την προθεσμία άσκησης της (νέας) τακτικής διαδικασίας, διότι στο (νέο) άρθρο 215 § 2 ΚΠολΔ υπάρχει η επιφύλαξη «Αν δεν ορίζεται άλλως».

Επισημαίνεται ακόμη, ότι το άρθρο 215 § 1 ΚΠολΔ εφαρμόζεται αναλόγως στην διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Η νομότυπη κλήτευση βεβαίως εδώ ορίζεται στο άρθρο 686 § 2 ΚΠολΔ (διάταξη που δεν τροποποιήθηκε από τον ν. 5221/2025, ώστε την προθεσμία κλήτευσης του καθ' ου η αίτηση ορίζει ανά περίπτωση ο δικαστής του Μονομελούς Πρωτοδικείου στο οποίο απευθύνθηκε η αίτηση. Επομένως, αν γίνει δεκτό, ότι και επί ασφαλιστικών μέτρων ισχύει αναλόγως η έννομη συνέπεια της μη νομότυπης επίδοσης της αίτησης, όπως επί αγωγής, τότε η μη νομότυπη κλήτευση του καθ' ου θα συνεπάγεται ανυπόστατο της αίτησης, ενώ παράλληλα ισχύει (και μετά τον ν. 5221/2025) η έβδομη παράγραφος του άρθρου 686 ΚΠολΔ που ορίζει πως αν κατά την συζήτηση της αίτησης ή της ανταίτησης στο ακροατήριο δεν εμφανιστεί κάποιος διάδικος ή εμφανιστεί και δεν λάβει νόμιμα μέρος στην συζήτηση, η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν παρόντες όλοι οι διάδικοι.

Στις υποθέσεις της εκούσιας δικαιοδοσίας ο προβληματισμός αυτός δεν υφίσταται καθώς η άσκηση της αίτησης ολοκληρώνεται με την κατάθεσή της. Όταν κλητεύεται τρίτος με διαταγή του δικαστηρίου ή εκ του νόμου κατά το (νέο) άρθρο 748 § 3²⁶ εδάφιο τελευταίο εδάφιο, όπως αυτό ισχύει με την τροποποίηση του από το άρθρο 78 ν. 5221/2025, η εκπρόθεσμη κλήτευση επιδρά στο παραδεκτό της συζήτησης της αίτησης και όχι στο κύρος αυτής.

26. «3. Ο δικαστής που είναι αρμόδιος κατά την παρ. 1 μπορεί να διατάξει την κλήτευση τρίτων που έχουν έννομο συμφέρον από τη δίκη. Η κλήτευση γίνεται με κοινοποίηση αντιγράφου της αίτησης στο οποίο σημειώνεται ο προσδιορισμός της δικασίμου. Κλήτευση από τον δικαστή δεν απαιτείται, όταν ο νόμος προβλέπει κοινοποίηση της αίτησης προς ορισμένο πρόσωπο και επ' αυτής σημειώνεται η δικάσιμος, οπότε αυτό δύναται να παρίσταται με μόνη την κατάθεση προτάσεων».

Β. Τακτική διαδικασία σύμφωνα με το νέο άρθρο 237 ΚΠολΔ, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 26 ν. 5221/2025, με ισχύ από 1.1.2026

(i) Κατάθεση προτάσεων και προσθήκης-αντίκρουσης (νέο άρθρο 237 §§ 1-2 ΚΠολΔ)

Στις δύο πρώτες παραγράφους του νέου άρθρου 237 ΚΠολΔ ρυθμίζονται οι οικονομικές υποχρεώσεις των διαδίκων και η νομότυπη παράσταση τους σε δίκη τακτικής διαδικασίας. Στις διατάξεις αυτές ορίζεται πως πρέπει να ενεργήσουν οικονομικά ο ενάγων και ο εναγόμενος. Προβλέπεται, λοιπόν, στο άρθρο 237 § 1 εδ. α', ότι οι προτάσεις των διαδίκων, η έκθεση επίδοσης, τα αποδεικτικά και διαδικαστικά τους έγγραφα και τα πληρεξούσια, στην τακτική διαδικασία, κατατίθενται ενενήντα (90) ημέρες μετά από τη λήξη της προθεσμίας επίδοσης της αγωγής ή της κλήσης, η οποία προθεσμία σύμφωνα με το άρθρο 215 § 2 ΚΠολΔ είναι (30) ημέρες από την κατάθεσή και, εφόσον η αγωγή επιδίδεται στην αλλοδαπή, εκατόν είκοσι (120) ημέρες από τη λήξη της ίδιας προθεσμίας για όλους τους διαδίκους.

Μετά την κατάθεση των προτάσεων, η προσθήκη-αντίκρουση κατατίθεται σύμφωνα με το άρθρο 237 § 2 εντός των επόμενων δεκαπέντε (15) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων. Στην ίδια προθεσμία προβλέπεται και η κατάθεση του δικαστικού ενσήμου (από τον ενάγοντα), όπου αυτό απαιτείται. Εντός των επόμενων δέκα (10) ημερών από την τελευταία αυτή προθεσμία (των 15 ημερών) ορίζεται ο δικαστής ή, επί πολυμελούς δικαστηρίου, η σύνθεση και ο εισηγητής για την εκδίκαση της διαφοράς. Εκ των ως άνω προκύπτει, ότι ο νομοθέτης του ν. 5221/2025 διατήρησε την ρύθμιση που είχε εισαχθεί με τον ν. 4335/2015 ως προς την κατάθεση προτάσεων και προσθήκης σε προθεσμία που υπολογίζεται με αφετηρία την κατάθεση της αγωγής σε συνδυασμό με την προθεσμία επίδοσής της.

Διαφοροποιημένη είναι η ρύθμιση για την κατάθεση του δικαστικού ενσήμου που (θα) κατατίθεται πλέον έως την κατάθεση της προσθήκης-αντίκρουσης και όχι έως την (τυπική) πλασματική συζήτηση, όπως προβλεπόταν στο άρθρο 237 § 1 εδ. ε' ΚΠολΔ²⁷. Επισημαίνεται δε, ότι σύμφωνα με την πρώτη παράγραφο του άρθρου 227 ΚΠολΔ, η οποία τροποποιήθηκε με το 163 του ν. 5221/2025 και ισχύει ήδη ισχύει ήδη από την δημοσίευση του προκείμενου νόμου, κατά το άρθρο 168

αυτού, η μη προσκόμιση του δικαστικού ενσήμου από τον ενάγοντα συνιστά τυπική παράλειψη που μπορεί να συμπληρωθεί και μετά την συζήτηση με κλήση του αρμόδιου δικαστή προς τον ενάγοντα.

Σύμφωνα με το νέο άρθρο 237 § 9 ΚΠολΔ, η κατάθεση των προτάσεων και της προσθήκης-αντίκρουσης, γίνονται μέχρι τη δωδεκάτη (12.00) ώρα της τελευταίας ημέρας της προθεσμίας κατάθεσής του, γεγονός που βεβαιώνεται με επισημείωση του αρμόδιου γραμματέα. Η κατάθεση των προτάσεων, της προσθήκης-αντίκρουσης και των διαδικαστικών εγγράφων μπορεί, κατά ρητή νομοθετική πρόβλεψη, να γίνει και ηλεκτρονικά, σύμφωνα με όσα ορίζει το άρθρο 119 § 4 ΚΠολΔ. Ο δικηγόρος κάθε διαδίκου ή εξουσιοδοτημένος από αυτόν τρίτος δικαιούται να λάβει ατελώς, με δική του δαπάνη, αντίγραφο των προτάσεων, της προσθήκης-αντίκρουσης και των εγγράφων του/των αντιδίκου/αντιδίκων του.

Σύμφωνα με την νέα διατύπωση του άρθρου 227 § 1 ΚΠολΔ τυχόν τυπικές παραλείψεις που μπορούν να συμπληρωθούν και μετά τη συζήτηση, μετά από κλήση από τον πρόεδρο οποιουδήποτε πολυμελούς δικαστηρίου ή τον εισηγητή ή τον δικαστή μονομελούς δικαστηρίου (και αφού ταχθεί προθεσμία) συνιστούν ενδεικτικά, λόγω της χρήσης της λέξης «ιδίως» στην ως άνω διάταξη εκείνες που σχετίζονται με: «α) την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας, β) την απόδειξη της ικανότητας αυτοπρόσωπης δικαστικής παράστασης, γ) την καταβολή του δικαστικού ενσήμου, δ) την κατάθεση του γραμματίου προείσπραξης, ε) την τήρηση της Υποχρεωτικής Αρχικής Συνεδρίας Διαμεσολάβησης, και στ) την προσκόμιση των εκθέσεων επίδοσης».

Επιπρόσθετα, στο τελευταίο εδάφιο της τρίτης παραγράφου του νέου άρθρου 237 ΚΠολΔ, ορίζεται ότι σε περίπτωση κατά την οποία η δίκη ανασταλεί κατά τα άρθρα 246 έως 250, δηλαδή σε περίπτωση χωρισμού δικών (άρθρο 246 και 247 ΚΠολΔ), αναστολής δίκης για προκριματικά ζητήματα (άρθρο 249 ΚΠολΔ) και αναβολής έως περατώσεως ποινικής διαδικασίας (άρθρο 250 ΚΠολΔ), οι διάδικοι μπορούν να καταθέσουν προτάσεις, όχι όμως και νέους ισχυρισμούς, υπό την επιφύλαξη των εξαιρέσεων του (νέου) άρθρου 269 ΚΠολΔ, ούτε νέα αποδεικτικά μέσα, μέχρι τη νέα συζήτηση.

(ii) Διατάξεις που εκδίδει ο ορισθείς δικαστής του Μονομελούς ή ο εισηγητής του Πολυμελούς Πρωτοδικείου (νέο άρθρο 237 §§ 3-5 ΚΠολΔ)

Μετά τον ορισμό δικαστή για την εκδίκαση της διαφοράς, το νέο πρότυπο της τακτικής διαδικασίας

27. «Το δικαστικό ένσημο κατατίθεται το αργότερο μέχρι την συζήτηση της υπόθεσης».

προβλέπει τον ενεργό ρόλο του δικάζοντος δικαστή, ο οποίος θα έχει για αγωγές και κλήσεις που κατατεθούν από 1.1.2026 την δυνατότητα να εκδίδει διατάξεις, οι οποίες ανάλογα την περίπτωση, μεταβάλλουν την πρόοδο της δίκης και διαφοροποιούνται τα επόμενα διαδικαστικά στάδια. Στοχεύουν δε στην αποφυγή καθυστερήσεων μέσω της αποφυγής επαναληπτικών συζητήσεων για την ένδικη διαφορά.

Υπογραμμίζεται, ότι ο ν. 5221/2025 «άφησε ανέπαφο» το άρθρο 254 ΚΠολΔ και την δυνατότητα του δικαστηρίου να διατάξει επανάληψη της περατωθείσας συζήτησης, όταν κατά την μελέτη της υποθέσεως ή τη διάσκεψη, παρουσιάζονται κενά ή αμφίβολα σημεία που χρειάζονται συμπλήρωση ή επεξήγηση.

α. Έκδοση διάταξης για διαδικαστικά अपαράδεκτα (νέο άρθρο 237 § 3 εδ. α' ΚΠολΔ)

Η πρώτη διάταξη η οποία ρυθμίζεται αφορά διαδικαστικά απαράδεκτα, αυτεπαγγέλτως ελεγχόμενα (γι' αυτό και δεν υπάρχει στο στάδιο αυτό συμμετοχή του εναγομένου ως διαδίκου). Ειδικότερα, εντός τριάντα (30) ημερών μετά τον ορισμό δικαστή και επί πολυμελούς Δικαστηρίου, συνθέσεως αυτού και εισηγητή δικαστή για την εκδίκαση της διαφοράς (χρέωση της υπόθεσης), αυτός εκδίδει (σύμφωνα με την τρίτη παράγραφο του νέου άρθρου 237 ΚΠολΔ) διάταξη, η οποία περιέχει συνοπτική αιτιολογία, εφόσον διαπιστώσει ότι: **α)** η αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη ή **β)** η αγωγή θεωρείται μη ασκηθείσα.

Η συνέχιση της διαδικασίας μετά την έκδοση της προκειμένης διατάξεως του δικαστή, ορίζεται στην τέταρτη παράγραφο του νέου άρθρου 237 ΚΠολΔ. Εκεί προβλέπεται, πως εν προκειμένω (στις περιπτώσεις α) και β) της τρίτης παραγράφου) η αγωγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη, εφόσον ο ενάγων τις επόμενες πέντε (5) ημέρες από την έκδοση της διάταξης, δεν (αντιλέξει και) αιτηθεί την εκδίκαση της διαφοράς κατά την ορισθείσα δικάσιμο και την έκδοση απόφασης επί της αγωγής του, καταβάλλοντας προς τούτο, το αργότερο έως την συζήτηση, παράβολο ύψους διακοσίων (200) ευρώ. Σε περίπτωση μη ήττας για τον λόγο που διαπίστωσε η διάταξη (δηλαδή εφόσον η διάταξη δεν επικυρωθεί με την απόφαση) το παράβολο επιστρέφεται στον διάδικο.

Στον νόμο δεν διευκρινίζεται, πως θα γίνει πρακτικά η «αντίρρηση» του ενάγοντος στην εκδοθείσα διάταξη και η αίτηση του να εκδικασθεί η αγωγή κατά την ορισθείσα δικάσιμο και να περατωθεί η δίκη με έκδοση

αποφάσεως. Λαμβάνοντας υπόψη την δομή και τα στάδια της νέας τακτικής διαδικασίας, η προκειμένη «αντίρρηση σε εκδοθείσα διάταξη-αίτηση εκδίκασης», θα πρέπει να ενταχθεί στον στον φάκελο της δικογραφίας, ομού μετά του αποδεικτικού εξόφλησης του παραβόλου, ως προσθήκη στις προτάσεις. Πρέπει, πάντως, να επισημανθεί εδώ, ότι ενδεχόμενο να ευδοκιμήσει μια πιθανή αντίρρηση του ενάγοντος, υπάρχει (μάλλον) μόνον επί διαφοράς ανήκουσας στην αρμοδιότητα του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, όπου μπορεί να υπάρχει διαφορετική άποψη του Προέδρου της συνθέσεως από αυτήν του εισηγητή αναφορικά με το περιεχόμενο της διατάξεως. Αντίθετα, στην περίπτωση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, καθώς ο (δικάζων) δικαστής, ο οποίος εκδίδει την διάταξη είναι ο ίδιος που θα εκδώσει κατόπιν την απόφαση, μεταβολή της διάταξης είναι δυνατόν να συμβεί μόνον εάν ο δικαστής αυτός πειστεί (από τον ενάγοντα με τις αντιρρήσεις που κατέθεσε), ότι η διάταξη την οποία ο δικαστής προηγουμένως εξέδωσε ήταν εσφαλμένη.

Προβλέπεται επίσης, πως αν ο ενάγων δεν αντιλέξει ή δεν συμπληρώσει την αγωγή με προσθήκη στις προτάσεις του, η διάταξη επικυρώνεται, η δίκη περατώνεται και η υπόθεση διαγράφεται από το πινάκιο (όχι λόγω έκδοσης δικαστικής απόφασης) εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων περί παραίτησης από το δικόγραφο κατά το άρθρο 294 ΚΠολΔ. Κατά της διάταξης (ρητώς προβλέπεται στον νόμο), ότι δεν ασκούνται ένδικα μέσα ή άλλα ένδικα βοηθήματα. Βάσει των ως άνω, στην περίπτωση αυτή, ο ενάγων μπορεί να επανέλθει ασκώντας νέα αγωγή.

β. Έκδοση διάταξης λόγω πραγματικής αοριστίας της αγωγής (νέο άρθρο 237 § 3 εδ. γ' ΚΠολΔ)

Περαιτέρω, αν διαπιστωθεί, ότι η αγωγή πάσχει από πραγματική (όχι νομική) αοριστία, αυτή επισημαίνεται από τον δικαστή, στο πλαίσιο του άρθρου 236 ΚΠολΔ, με τη διάταξη (του) (χωρίς πάντως να υπάρχει σχετική υποχρέωση του δικαστή) και ο ενάγων δύναται να την συμπληρώσει σε χρονικό διάστημα έως δέκα (10) ημέρες πριν από τη συζήτηση με προσθήκη στις προτάσεις του, δηλαδή προσθήκη για την συμπλήρωση-θεραπεία πραγματικής αοριστίας. Όπως σημειώθηκε ήδη, στην τέταρτη παράγραφο του νέου άρθρου 237 ΚΠολΔ υπάρχει πρόβλεψη, πως αν ο ενάγων δεν συμπληρώσει την αγωγή με προσθήκη στις προτάσεις του, η διάταξη επικυρώνεται, η δίκη περατώνεται και η υπόθεση διαγράφεται από το πινάκιο,

εφαρμοζόμενων αναλόγως των διατάξεων περί παραίτησης από το δικόγραφο κατά το άρθρο 294 ΚΠολΔ. Κατά της διάταξης αυτής, υπάρχει ρητή πρόβλεψη, ότι δεν ασκούνται ένδικα μέσα ή άλλα ένδικα βοηθήματα. Δεδομένου δε, ότι με τις εν λόγω διατάξεις του δικαστή, η δίκη περατώνεται με τον τρόπο ομοιο και ανάλογο προς την παραίτηση από το αγωγικό δικόγραφο και ότι οι διατάξεις αυτές δεν λογίζονται ως δικαστικές αποφάσεις, δεν παράγουν δεδικασμένο ως προς το κριθέν δικονομικό ζήτημα, κατά τα άρθρα 321 και 322 § 1 ΚΠολΔ.

Η αντίκρουση (από την πλευρά του εναγομένου) για ό,τι συμπληρώθηκε (από τον ενάγοντα) μετά από τη διάταξη (του δικαστή) γίνεται στον χρόνο που ορίζεται στο (νέο) άρθρο 269²⁸ § 3 ΚΠολΔ το οποίο προβλέπει ότι: *«Μέσα επίθεσης και άμυνας είναι*

28. Διά του άρθρου 29 του ν. 5221/2025 επανήλθε/προστέθηκε στον ΚΠολΔ το άρθρο 269 για την αρχή της συγκεντρώσεως με (τον όχι ιδιαίτερα επιτυχή) τίτλο του άρθρου 29: «Δυνατότητα προσκόμισης νέων ισχυρισμών και νέων αποδεικτικών μέσων μετά την κατάθεση προτάσεων - Προσθήκη άρθρου 269 στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας». Το νέο άρθρο 269 ΚΠολΔ προβλέπει ότι «1. Μέσα επίθεσης και άμυνας προβάλλονται κατά την αρχικώς ορισθείσα συζήτηση με τις προτάσεις, διαφορετικά είναι απαράδεκτα. Το απαράδεκτο δεν ισχύει για τους ισχυρισμούς που λαμβάνονται υπόψη αυτεπαγγέλτως. 2. Νέοι ισχυρισμοί με την προσθήκη μπορεί να προταθούν και νέα αποδεικτικά μέσα να προσκομισθούν μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που περιέχονται στις προτάσεις. Εκπρόθεσμη προσθήκη δεν λαμβάνεται υπόψη.

3. Μέσα επίθεσης και άμυνας είναι παραδεκτά και μετά την κατάθεση των προτάσεων έως και τη συζήτηση, με προσθήκη, αν προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα ή αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία. Η αντίκρουση επ' αυτών γίνεται εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από τη συζήτηση». Η τροποποίηση αυτή συνοδεύτηκε από ανάλογη τροποποίηση (με το άρθρο 47 του ν. 5221/2025) του άρθρου 527 για την προβολή ισχυρισμών στην κατ' έφεση δίκη, το οποίο έχει πλέον διαμορφωθεί ως εξής: «Είναι απαράδεκτη η προβολή στην κατ' έφεση δίκη πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν: 1) προτείνονται από τον εφεσίβλητο, ενάγοντα, εναγόμενο ή εκείνον που είχε παρέμβει, ως υπεράσπιση κατά της έφεσης και δεν μεταβάλλεται με τους ισχυρισμούς αυτούς η βάση της αγωγής ή της παρέμβασης, ή προτείνονται από εκείνον που παρεμβαίνει για πρώτη φορά στην κατ' έφεση δίκη με πρόσθετη παρέμβαση, θεωρείται όμως αναγκαίος ομόδικος του αρχικού διαδίκου, 2) γεννήθηκαν μετά τη συζήτηση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, 3) (Καταργείται), 4) το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν εγκαίρως από δικαιολογημένη αιτία: αυτό ισχύει και για την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος, 5) (Καταργείται) και 6) αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική

παραδεκτά και μετά την κατάθεση των προτάσεων έως και τη συζήτηση, με προσθήκη, αν προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα ή αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία. Η αντίκρουση επ' αυτών γίνεται εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από τη συζήτηση».

γ. Έκδοση διάταξης για την εξέταση μαρτύρων ή διαδίκων ή διενέργεια αυτοψίας ή πραγματογνωμοσύνης (νέο άρθρο 237 § 3 εδ. β' ΚΠολΔ)

Ο δικαστής δύναται (αλλά δεν υποχρεούται) να εκδώσει διάταξη, εφόσον διαπιστώσει ότι: **α)** για την πληρέστερη εκδίκαση της διαφοράς, απαιτείται η εξέταση μαρτύρων ή διαδίκων ή η διενέργεια αυτοψίας ή πραγματογνωμοσύνης ή **β)** απαιτείται η ένωση ή συνεκδίκαση περισσότερων δικών, ο χωρισμός ή η διαδοχική εξέταση αιτήσεων ή η «αναστολή της δίκης» (κατά την διατύπωση της διάταξης), αντίστοιχα κατά τα άρθρα 246 έως 250.

Σε περίπτωση έκδοσης διατάξεως από τον δικαστή για την εξέταση μαρτύρων ή διαδίκων, σύμφωνα με την, η συνέχιση της δίκης καταστρώνεται στην πέμπτη παράγραφο του νέου άρθρου 237 ΚΠολΔ, όπου προβλέπεται πως αν με τη διάταξη διατάχθηκε η εξέταση μαρτύρων, αυτοί εξετάζονται ενώπιον του δικαστηρίου κατά την ορισθείσα δικάσιμο. Ο νομοθέτης προβλέπει εδώ την χρήση τεχνολογικών μέσων για την διευκόλυνση και επιτάχυνση της διαδικασίας. Ορίζεται, λοιπόν, ότι η εξέταση των μαρτύρων και των διαδίκων είναι δυνατή και με ηλεκτρονικά μέσα, με σύγχρονη μετάδοση στην αίθουσα συνεδρίασης.

Εν προκειμένω σημειώνεται, ότι στο πλαίσιο της νέας τακτικής διαδικασίας του ν. 5221/2025 διατηρείται μεν η δυνατότητα εξέτασης μαρτύρων από το δικαστήριο, η οποία πάντως υπό την ισχύ των ν. 4335/2015 και 4842/2021 αποτέλεσε σπάνια εξαίρεση στην πράξη σε αντίθεση με την πλήρη «κυριαρχία» των ενόρκων βεβαιώσεων των άρθρων 421 επ. Επιπλέον, τροποποιούνται τα άρθρα 393 και 395 ΚΠολΔ δια των άρθρων 34 και 35 του ν. 5221/2025, σύμφωνα με τα οποία, διατηρείται η δυνατότητα εμμέτρου απόδοσης σύμβασης αξίας μέχρι €30.000, αλλά η ύπαρξη εγγράφου ως αποδεικτικού μέσου αποκλείει την εμμέτρου απόδειξη ανεξαρτήτως ποσού και εισάγεται απόλυτη απαγόρευση εμμέτρου απόδειξης και

ομολογία του αντιδίκου. Το απαράδεκτο λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως»

ενόρκων βεβαιώσεων κατά τροποποιητικών συμφωνιών εγγράφων συμβάσεων.

Περαιτέρω, εάν με τη διάταξη κρίθηκε αναγκαία η διενέργεια αυτοψίας ή πραγματογνωμοσύνης, ορίζεται με αυτή ο χρόνος διενέργειας της αυτοψίας ή ο πραγματογνώμονας που πρόκειται να διεξάγει την πραγματογνωμοσύνη και η προθεσμία όρκισης και κατάθεσής της από τον διορισμό του πραγματογνώμονα. Η προκείμενη διάταξη κοινοποιείται στους διαδίκους και στον πραγματογνώμονα αμελλητί ακόμη και με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, με μέριμνα της γραμματείας του δικαστηρίου.

Σύμφωνα το πέμπτο εδάφιο της διατάξεως, εντός πέντε (5) ημερών από την κοινοποίηση της διατάξης προτείνονται από τους διαδίκους τυχόν λόγοι εξαίρεσης ή αίτημα αντικατάστασης από τον πραγματογνώμονα. Αν η πραγματογνωμοσύνη δεν είναι εφικτό να κατατεθεί εμπρόθεσμα για οποιονδήποτε λόγο, το δικαστήριο μπορεί, και αυτεπαγγέλτως, να ανακαλέσει τη διενέργειά της.

Η αξιολόγηση των μαρτυρικών καταθέσεων προβλέπεται ρητώς, ότι (θα) γίνεται με προσθήκη μέχρι τη δωδεκάτη (12.00) ώρα της πέμπτης εργάσιμης ημέρας μετά τη συζήτηση. Η ίδια προθεσμία αξιολόγησης (από πλευράς των διαδίκων) ισχύει και για την διαταχθείσα αυτοψία, από τον χρόνο διενέργειάς της, ή την πραγματογνωμοσύνη, από τον χρόνο λήξης της προθεσμίας κατάθεσής της. Ρητά προβλέπεται, μάλιστα, ότι επαναληπτική συζήτηση στην περίπτωση αυτή δεν λαμβάνει χώρα.

δ. Συζήτηση της διαφοράς επί μη εκδόσεως διατάξεως

Στο νέο άρθρο 237 § 4, προβλέπεται πως αν δεν εκδοθεί διάταξη, η συζήτηση διεξάγεται με βάση το υλικό το οποίο κατατέθηκε με τις προτάσεις των διαδίκων. Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι υποχρεωτική η παράσταση των δικηγόρων κατά τη συζήτηση, η οποία μπορεί με πράξη του προϊσταμένου του αρμόδιου Πρωτοδικείου, να γίνει και στο γραφείο του δικαστή ή του προέδρου του Πολυμελούς Πρωτοδικείου. Επομένως, δεν θα δεσμεύεται στην εν λόγω περίπτωση αίθουσα δικαστηρίου.

Ο κανόνας, λοιπόν, της πλασματικής συζητήσεως που εισήχθη στην τακτική διαδικασία με τον ν. 4335/2015, διατηρήθηκε με τον ν. 4842/2021 και διατηρείται και με τον ν. 5221/2025. Από 1.1.2026 προφορική συζήτηση θα διεξάγεται κατ' εξαίρεση εφόσον

εξετάζονται μάρτυρες βάσει διάταξης. Συζήτηση παρουσία των πληρεξουσίων δικηγόρων των διαδίκων χωρεί, εφόσον λάβει χώρα δήλωση παραίτησης ή δήλωση διακοπής ή και συνέχισης της δίκης που απαιτούν αυτοπρόσωπη παρουσία τους²⁹.

Ο νομοθέτης προέβλεψε στην όγδοη παράγραφο του άρθρου 237 ΚΠολΔ και μια ακόμη περίπτωση στην οποία παρότι δεν είχε εκδοθεί διάταξη από τον δικαστή ή είχε εκδοθεί διάταξη στις περιπτώσεις των άρθρων 249 και 250 ΚΠολΔ, το δικαστήριο το οποίο δίκασε την υπόθεση έχει την δυνατότητα να διατάξει την εξέταση μαρτύρων ή των διαδίκων, σε ημερομηνία που δεν (πρέπει να) απέχει πάνω από δύο (2) μήνες από την συζήτηση, ή (να διατάξει) αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη, με αντίστοιχη διάταξη του, εφαρμοζόμενης αναλόγως της πέμπτης παραγράφου του νέου 237 ΚΠολΔ. Εν προκειμένω δεν υπάρχει πρόβλεψη στην διάταξη για την δυνατότητα των διαδίκων να αξιολογήσουν με προσθήκη τους τις καταθέσεις ή και το χρονικό σημείο έως το οποίο πρέπει να κατατεθεί αυτή.

Γ. Κατάθεση παρεμπιπτούσων αγωγών, ανταγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ανακοινώσεων, σύμφωνα με το νέο άρθρο 238 ΚΠολΔ

Το άρθρο 238 ΚΠολΔ τροποποιήθηκε με το άρθρο 27 του ν. 5221/2025. Με την πρώτη παράγραφο της νέας αυτής διάταξη ρυθμίζεται η υποκειμενικά σύνθετη δίκη στην τακτική διαδικασία κατόπιν ασκήσεως παρεμπιπτούσων αγωγών, ανταγωγών, παρεμβάσεων, προσεπικλήσεων και ανακοινώσεων που επί τακτικής διαδικασίας, από 1η.1.2026 (θα) κατατίθενται και επιδίδονται σε όλους τους διαδίκους εντός προθεσμίας σαράντα (40) ημερών από το πέρας της προθεσμίας επίδοσης της αγωγής και όχι της κατάθεσης της αγωγής.

Παρεμβάσεις μετά από προσεπικλήση ή ανακοίνωση κατατίθενται και επιδίδονται σε όλους τους

29. Βλ. όμως και την ρύθμιση της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 307 ΚΠολΔ, ως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 30 του ν. 5221/2025: «2. Αν για οποιονδήποτε λόγο που παρουσιάστηκε μετά το τέλος της συζήτησης διαπιστωθεί ότι είναι αδύνατο να εκδοθεί έγκαιρα η απόφαση, η συζήτηση επαναλαμβάνεται, αφού οριστεί νέα δικάσιμος και κοινοποιηθεί κλήση. Ο ορισμός της δικάσιμου μπορεί να γίνει και η κλήση για τη συζήτηση μπορεί να κοινοποιηθεί με την επιμέλεια είτε κάποιου διαδίκου είτε της γραμματείας του δικαστηρίου. Το ίδιο εφαρμόζεται και όταν το δικαστήριο διατάξει να επαναληφθεί η συζήτηση. Σε όλες τις πιο πάνω περιπτώσεις, οι κλήσεις για συζήτηση και τα αποδεικτικά της επίδοσης συντάσσονται ατελώς».

διαδίκους εντός προθεσμίας εβδομήντα (70) ημερών από το πέρας της προθεσμίας επίδοσης της αγωγής. Σε περίπτωση κατά την οποία ο αρχικός εναγόμενος ή κάποιος από τους ομοδίκους του διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, οι ανωτέρω προθεσμίες παρατείνονται σε εβδομήντα (70) και εκατό (100) ημέρες, αντίστοιχα, από το πέρας της προθεσμίας επίδοσης της αγωγής.

Η κατάθεση των προτάσεων (θα) γίνεται σε προθεσμία εκατό (100) ημερών και στην περίπτωση κατά την οποία ο αρχικός εναγόμενος ή κάποιος από τους ομοδίκους του διαμένει στο εξωτερικό ή είναι άγνωστης διαμονής, σε προθεσμία εκατόν εξήντα (160) ημερών από το πέρας της προθεσμίας επίδοσης της αγωγής.

Εντός της προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων προσκομίζονται και όλα τα αποδεικτικά μέσα και διαδικαστικά έγγραφα που οι διάδικοι επικαλούνται με αυτές, ως ορίζεται στο άρθρο 238 § 2 ΚΠολΔ.

Σε ό,τι αφορά την προσθήκη-αντίκρουση ισχύει (και εν προκειμένω) η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 237 ΚΠολΔ, κατά την οποία η προσθήκη-αντίκρουση κατατίθεται εντός των επόμενων δεκαπέντε (15) ημερών από την λήξη της προθεσμίας κατάθεσης των προτάσεων.

Δ. Διαδικασία διαμεσολάβησης στο πλαίσιο της νέας τακτικής διαδικασίας

Όπως είναι γνωστό, η διαμεσολάβηση ως μέθοδος επίλυσης διαφορών του ιδιωτικού δικαίου στις οποίες υπάρχει εξουσίας διαθέσεως, ρυθμίζεται με τον ν. 4640/2019. Ειδικότερα, η διαδικασία της διαμεσολάβησης ρυθμίζεται στο άρθρο 5³⁰, η υποχρεωτική αρχική συνεδρία διαμεσολάβησης (στο εξής ΥΑΣΔ) ως διαδικασία της πολιτικής δίκης και δη τόσο αναφορικά με διαφορές εκδικαζόμενες με την τακτική διαδικασία όσο και με οικογενειακές διαφορές εκδικαζόμενες κατά την ειδική διαδικασία (άρθρα 591 επ.) που υπάγονται σε ΥΑΣΔ ρυθμίζεται στα άρθρα 6³¹ και 7³², οι έννομες συνέπειες της μέσω εκούσιας διαμεσολάβησης

επίλυσης της διαφοράς, μεταξύ αυτών και της κατάργησης εκκρεμούς δίκης ρυθμίζονται στο άρθρο 8³³ και τα αποτελέσματα τόσο της διεξαγωγής ΥΑΣΔ όσο και εκούσιας διαμεσολάβησης στην παραγραφή, στην αποσβεστική προθεσμία και στις δικονομικές προθεσμίες ρυθμίζονται στο άρθρο 9³⁴ του ν. 4640/2019.

Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 9 ν. 4640/2019 ορίζεται, ότι η έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή προς τα μέρη για τη διεξαγωγή της ΥΑΣΔ ή η συμφωνία της εκούσιας προσφυγής στη διαδικασία της διαμεσολάβησης κατά το άρθρο 5 του ν. 4640/2019 αναστέλλει την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία άσκησης των αξιώσεων και των δικαιωμάτων, εφόσον αυτές έχουν αρχίσει σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, καθώς και τις δικονομικές προθεσμίες των άρθρων 237 και 238 ΚΠολΔ (τακτική διαδικασία) για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης. Στο πλαίσιο όσων ορίζει δε το άρθρο 9 ν. 4640/2019, η δικονομική προθεσμία κατάθεσης των προτάσεων αναστέλλεται από την επομένη ημέρα της έγγραφης γνωστοποίησης - πρόσκλησης του ορισθέντος διαμεσολαβητή προς τα μέρη για την διεξαγωγή της ΥΑΣΔ και η αναστολή λήγει την ημέρα υπογραφής του πρακτικού διεξαγωγής της ΥΑΣΔ. Η δικονομική αυτή προθεσμία αναστέλλεται επίσης, κατά το άρθρο 9 του ν. 4640/2019 από την ημερομηνία της υπογραφής συμφωνίας εκούσιας υπαγωγής της διαφοράς στην διαμεσολάβηση έως την ημερομηνία υπογραφής του πρακτικού μη επίτευξης συμφωνίας επίλυσης της διαφοράς³⁵ ή την με οποιονδήποτε τρόπο ολοκλήρωση ή κατάργηση της διαδικασίας της εκούσιας διαμεσολάβησης.

Περαιτέρω, του νομοθέτη του ν. 5221/2025 μάλλον διέλαθε της προσοχής και η ρύθμιση του άρθρου 37 του ν. 4990/2022³⁶, το οποίο προβλέπει, ότι κατά την αληθή έννοια της πρώτης παραγράφου του άρθρου του ν. 4640/2019, η έγγραφη γνωστοποίηση του διαμεσολαβητή προς τα μέρη για τη διεξαγωγή της ΥΑΣΔ ή η συμφωνία της εκούσιας προσφυγής στη διαδικασία της διαμεσολάβησης του άρθρου 5 ν. 4640/2019,

30. Βλ. Πλεύρη (Πλεύρη/Σταυρουλάκη), Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Ερμηνεία κατ' άρθρο, άρθρων 1-31 του ν. 4640/2019, 2021, υπό άρθρο 5, σ. 137-160. Μαχαίρα/Ορφανίδη/Πανταζόπουλο, Η Διαμεσολάβηση, 2024, υπό άρθρα 5-9 ν. 4640/2019, σ. 72-222.

31. Πλεύρη, Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Ερμηνεία κατ' άρθρο, υπό άρθρο 6, σ. 161-198.

32. Πλεύρη, Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Ερμηνεία κατ' άρθρο, υπό άρθρο 7, σ. 199-228.

33. Πλεύρη, Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Ερμηνεία κατ' άρθρο, υπό άρθρο 8, σ. 229-256.

34. Πλεύρη, Διαμεσολάβηση σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, Ερμηνεία κατ' άρθρο, υπό άρθρο 9, σ. 257-263.

35. Εάν η ένδικη διαφορά επιλυθεί με πρακτικό διαμεσολάβησης, η εκκρεμής δίκη καταργείται, ως ορίζεται στο άρθρο 8 εδ. δ' ν. 4640/2019.

36. ΦΕΚ Α' 210/11.11.2022.

αναστέλλει και τις δικονομικές προθεσμίες της § 2 του άρθρου 215 ΚΠολΔ, για όσο χρόνο διαρκεί η διαδικασία διαμεσολάβησης.

Έτι περαιτέρω, με την με αριθ. 9026/Φ.38/27.2.2025 Απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης συστήθηκε και συγκροτήθηκε «Ομάδα Εργασίας για την εκπόνηση του Κώδικα Εναλλακτικής Επίλυσης Διαφορών», με στόχο να ρυθμιστούν ειδικώς και δη σε επίπεδο «Κώδικα» οι θεσμοί της διαιτησίας (εσωτερικής και διεθνούς), της διαμεσολάβησης και της δικαστικής μεσολάβησης, ως μέθοδοι εναλλακτικής επίλυσης διαφορών. Η εν λόγω Ομάδα Εργασίας εξακολουθεί τις εργασίες και στον παρόν χρονικό σημείο και βεβαίως είχε συσταθεί και ξεκινήσει το έργο της και στον χρόνο ψήφισης του ν. 5221/2025 και βεβαίως και κατά την προετοιμασία και διαβούλευση αυτού ως νομοσχεδίου. Συνεπώς, αναμενόταν ο σύγχρονος νομοθέτης να μην επέμβει στη νομοθεσία της διαμεσολάβησης αναφορικά προς τα σημεία επαφής και διασύνδεσης της με την πολιτική δίκη, καθώς η διαμεσολάβηση αναμένεται σύντομα να επαναρυθμιστεί ειδικώς.

Βάσει των ως άνω, η επέμβαση του ν. 5221/2015 να ρυθμίσει διαφορετικά απ' ό τι ρυθμίζει το άρθρο 9 του ν. 4640/2019 το ζήτημα των επίδρασης της διεξαγωγής ΥΑΣΔ και εκούσιας διαμεσολάβησης στην δικονομική προθεσμία κατάθεσης προτάσεων από πλευράς των διαδίκων, σύμφωνα με το άρθρο 237 § 1 στην τακτική διαδικασία, είναι κατά την άποψη μας, προβληματική, καταδεικνύει την ασυνέπεια ή/και αστοχία του νομοθέτη, δημιουργεί προβλήματα συμβατότητας της ρύθμισης προς την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2008/52 περί διαμεσολάβησης αστικών και εμπορικών διαφορών και την σχετική νομολογία του ΔΕΕ επί του ζητήματος. Επιπλέον αναμένεται να προκαλέσει σύγχυση στην πράξη με ζητήματα διαχρονικού δικαίου.

Πιο συγκεκριμένα, το νέο άρθρο 237 § 1 εδ. β' ΚΠολΔ ορίζει ότι η προθεσμία κατάθεσης των προτάσεων των 90 ή 120 ημερών μετά από την λήξη της προθεσμίας επίδοσης της αγωγής ή της κλήσης δεν αναστέλλεται κατά το διάστημα της διαδικασίας διαμεσολάβησης. Με τον τρόπο αυτό καταργείται σιωπηρά, η (αντίθετη) σχετική πρόβλεψη του ν. 4640/2019 για αγωγές και κλήσεις από 1.1.2026. Επιπλέον, ως «διάστημα διαδικασίας διαμεσολάβησης», ο νομοθέτης υπολαμβάνει εδώ το διάστημα για την διενέργεια της ΥΑΣΔ (από την πρόσκληση του διαμεσολαβητή και έως την διενέργεια της) και όχι την εκούσια υπαγωγή της διαφοράς σε διαμεσολάβηση. Και τούτο, διότι

ακολουθώντας, το νέο άρθρο 237 § 1 εδ. β' ΚΠολΔ ορίζει πως αν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας και πριν από την κατάθεση προτάσεων οι διάδικοι υπογράψουν συμφωνητικό υπαγωγής σε διαμεσολάβηση, ο διαμεσολαβητής που υπογράφει το πρακτικό ενημερώνει το δικαστήριο και η υπόθεση αποσύρεται από το πινάκιο. Καθώς και ότι κατά τα λοιπά ισχύει η πρώτη παράγραφος του άρθρου 9 του ν. 4640/2019 που αφορά (εκτός από την αναστολή των δικονομικών προθεσμιών των άρθρων 237 και 238 ΚΠολΔ), την αναστολή λόγω διενέργειας ΥΑΣΔ ή εκούσιας προσφυγής στην διαμεσολάβηση την παραγραφή και την αποσβεστική προθεσμία άσκησης των αξιώσεων και των δικαιωμάτων εφόσον αυτές έχουν αρχίσει σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου.

Συνακόλουθα, από 1.1.2026 η διενέργεια ΥΑΣΔ (για όσες διαφορές προβλέπεται) αφενός μεταπίπτει σε μια τυπική, διεκπεραιωτική υποχρέωση για τους διαδίκους, ήδη μάλιστα στο πλαίσιο του νέου άρθρου 227 ΚΠολΔ, η μη διενέργεια ΥΑΣΔ, όπου απαιτείται θεωρείται «τυπική παράλειψη» δυνάμενη να συμπληρωθεί, αφετέρου σε οποιοδήποτε στάδιο των 90 ή 120 ημερών για την κατάθεση των προτάσεων και να διενεργηθεί, δεν αναστέλλει την δικονομική αυτή προθεσμία, όπως προβλέπει το άρθρο 9 του ν. 4640/2019. Επομένως, οι διάδικοι πιεζόμενοι από τον δικονομικό χρόνο που «τρέχει» δεν θα αντιμετωπίζουν την ΥΑΣΔ, ως μια πραγματική δυνατότητα και μέσο για να αντιληφθούν την διαμεσολάβηση ως πιθανή μέθοδο επίλυσης της συγκεκριμένης ένδικης διαφοράς.

Πρέπει ακόμη να σημειωθεί, ότι προβλήματα αναμένεται να δημιουργήσει και η νέα διάταξη του άρθρου 237 § 1 εδ. β' ΚΠολΔ που προβλέπει πως αν κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας και πριν από την κατάθεση προτάσεων οι διάδικοι υπογράψουν συμφωνητικό υπαγωγής σε διαμεσολάβηση, ο διαμεσολαβητής που υπογράφει το πρακτικό ενημερώνει το δικαστήριο και η υπόθεση αποσύρεται από το πινάκιο. Και τούτο διότι η εν λόγω «απόσυρση από το πινάκιο» που ο νομοθέτης του ν. 5221/2025, μάλλον προέβλεψε προκειμένου οι υποθέσεις στις οποίες γίνεται υπαγωγή σε εκούσια διαμεσολάβηση να μην προσμετρώνται στα στατιστικά δεδομένα, ως «εκκρεμείς» δεν συνιστά ματαίωση κατά το άρθρο 260 ΚΠολΔ, ούτε και κατάργηση ή περάτωση της δίκης. Επιπλέον δεν υπάρχει πρόβλεψη για το πως η εν λόγω «απόσυρση από το πινάκιο» θα επανέρχεται προς συζήτηση (λ.χ. αν θα γίνεται με κλήση από την οποία θα ξεκινά νέα

προθεσμία κατάθεσης προτάσεων) και πως επιδρά στην εκκρεμοδικία της ένδικης διαφοράς. Σε ένα τέτοιο καθεστώς «μη φιλικό» προς την επίλυση των διαφορών μέσω διαμεσολάβησης και πλήρους δικονομικής ανασφάλειας, η προκείμενη ρύθμιση δεν θα αποτελέσει κίνητρο για τους διαδίκους για προσφυγή στην διαμεσολάβηση, αλλά ακριβώς το αντίθετο. Μη βέβαιοι οι διάδικοι για το αν η διαμεσολάβηση θα αποβεί επιτυχής, σε περίπτωση αποτυχίας αυτής δεν θα έχει επέλθει αναστολή της δικονομικής προθεσμίας για την κατάθεση των προτάσεων, ώστε η διαδικασία να συνεχιστεί από το στάδιο αυτό.

Δεν πρέπει να παραλειφθεί επίσης, ότι η συζητούμενη νέα ρύθμιση που προβλέπει «απόσυρση από το πινάκιο», όταν υπάρχει συμφωνία εκούσιας υπαγωγής ένδικης διαφοράς στη διαμεσολάβηση, βρίσκεται σε ευθεία αντίθεση με την ρύθμιση του άρθρου 4 § 2 του ν. 4640/2019 που ορίζει πως το δικαστήριο, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί ιδιωτική διαφορά για την οποία καλεί τα μέρη να προσφύγουν στη διαδικασία της διαμεσολάβησης για να την επιλύσουν και αυτά συμφωνούν, αναβάλλει υποχρεωτικά τη συζήτηση της υπόθεσης σε δικάσιμο μετά την πάροδο τριμήνου και όχι πέραν του εξαμήνου, μη συνυπολογιζόμενου του χρονικού διαστήματος των δικαστικών διακοπών καθώς και ότι η ίδια συνέπεια, ήτοι αυτή της αναβολής σε δικάσιμο μετά την πάροδο 3 μηνών και όχι πέραν του 6 μηνών επέρχεται και στις λοιπές περιπτώσεις προσφυγής στη διαμεσολάβηση κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας της υπόθεσης.

Στις ως άνω επισημάνσεις θα πρέπει να προστεθεί και η ακόλουθη: Η μόνη περίπτωση διαφορών του ιδιωτικού δικαίου εκδικαζόμενων κατά την τακτική διαδικασία στις οποίες προβλέπεται (εκτός του ρητού πλαισίου του ν. 4640/2019) η διενέργεια ΥΑΣΔ είναι η αγωγή κατά το άρθρο 6 § 2 περίπτωση δ' του ν. 2664/1998, όπως αυτό ισχύει μετά και από τις πρόσφατες τροποποιήσεις του με τους ν. 5232/2025 και 5197/2025 για την διόρθωση ανακριβούς πρώτης κτηματολογικής εγγραφής. Στην διάταξη αυτή ορίζεται, ότι πριν από τη συζήτηση της ως άνω αγωγής και επί ποινή απαραδέκτου της συζήτησης ο ενάγων οφείλει να προσκαλέσει, με την αγωγή ή με ιδιαίτερο δικόγραφο, όλους τους εναγόμενους, εκτός των προσώπων αγνώστου διαμονής, σε ΥΑΣΔ ενώπιον κτηματολογικού διαμεσολαβητή που επιλέγεται από ειδικό μητρώο, το οποίο καταρτίζεται και τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή από την ΚΕΔ του άρθρου 10 του ν. 4640/2019. Ως προς τα ζητήματα

σχετικά με τη διαδικασία της ΥΑΣΔ, το περιεχόμενο και την ισχύ του πρακτικού διαμεσολάβησης εφαρμόζονται αναλόγως τα οριζόμενα στην § 3 του άρθρου 6, στο άρθρο 7 με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου της προκείμενης διάταξης, και στο άρθρο 8 §§ 1-2 του ν. 4640/2019.

Μετά την τροποποίηση της ανωτέρω διάταξης με το άρθρο 59 § 1 ν. 5197/2025, στην ΥΑΣΔ μετέχει και το εναγόμενο Δημόσιο, ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ, κατά παρέκκλιση της § 2 του άρθρου 6 του ν. 4640/2019 και κάθε άλλης αντίθετης διάταξης. Ήδη, με πρόσφατη τροποποίηση της κτηματολογικής διαμεσολάβησης, με το άρθρο 23 § 1 του ν. 5232/2025³⁷ σε κτηματολογικές διαφορές του άρθρου 6 § 2 ν. 2664/1998 (εκδικαζόμενες κατά την τακτική διαδικασία), ορίζεται ρητά ότι για τις προθεσμίες της διαμεσολάβησης (αδιακρίτως αν πρόκειται για ΥΑΣΔ ή εκούσια διαμεσολάβηση) με εναγόμενο το Δημόσιο³⁸ εφαρμόζεται το άρθρο 11 του κ.δ. της 26.6/10.7.1944 περί δικαστικών διακοπών και αναστολής προθεσμιών. Επομένως, ήδη υπάρχει διαφορά εκδικαζόμενη κατά την τακτική διαδικασία στην οποία η ΥΑΣΔ και η εκούσια διαμεσολάβηση γνωρίζουν διακριτή νομοθετική αντιμετώπιση ως προς την αναστολή προθεσμιών.

Τέλος, με το άρθρο 23 του ν. 5221/2025 προστέθηκε στον ΚΠολΔ το άρθρο 209³⁹ με τίτλο «*Συμβιβαστική επέμβαση του αρμόδιου πρωτοδίκη*». Η εν λόγω διάταξη προβλέπει ότι: «1. Όποιος έχει την πρόθεση να ασκήσει αγωγή μπορεί πριν από την κατάθεσή της να ζητήσει τη συμβιβαστική επέμβαση του αρμόδιου για την εκδίκαση της αγωγής πρωτοδίκη. Για τον σκοπό αυτόν, υποβάλλεται αίτηση προς τον αρμόδιο Πρωτοδίκη, στην οποία αναγράφεται συνοπτικά το αντικείμενο της διαφοράς, ή εμφανίζονται αυθόρμητα οι ενδιαφερόμενοι ενώπιόν του. 2. Οι διάδικοι μπορούν να εμφανιστούν αυθόρμητα ενώπιον του προέδρου υπηρεσίας οποιουδήποτε Πρωτοδικείου και να ζητήσουν

37. ΦΕΚ Α' 163/22.9.2025.

38. Σύμφωνα με την δεύτερη παράγραφο του άρθρου 59 του ν. 5197/2025, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 § 2 ν. 5232/2025: «*Η ισχύς της παρ. 1 όσον αφορά στο Δημόσιο αρχίζει από τις 16.9.2025 για αγωγές που κατατίθενται από την ημερομηνία αυτή*».

39. Τόσο η αρχική όσο και η προηγούμενη (πριν την κατάργησή της με τον ν. 5134/2024) μορφή της διατάξεως, ως είχε τροποποιηθεί με το άρθρο δεύτερο του άρθρου 1 του ν. 4335/2015 προέβλεπε την συμβιβαστική επέμβαση ειρηνοδίκη και δεν γνώρισε πρακτική εφαρμογή.

τη συμβιβαστική επέμβασή του». Η ρύθμιση της εν λόγω διατάξεως, η οποία, έχοντας περιπέσει σε απόλυτη αχρησία, είχε καταργηθεί πολύ πρόσφατα με το άρθρο 52 του ν. 5134/2024 δεν αναμένεται να έχει εφαρμογή στην πράξη. Για την συμβιβαστική επέμβαση του αρμόδιου Πρωτοδίκη που δεν είναι δικαστικός μεσολαβητής, κατά το άρθρο 214B ΚΠολΔ, ο νομοθέτης δεν αναφέρει κανένα λόγο προσφυγής στον εν λόγω δικαστή ή κίνητρο για οιονδήποτε προτίθεται να ασκήσει αγωγή ή για τον αντίδικό του. Στο πλαίσιο αυτό η αναφορά της ΑιτΕκθ του ν. 5221/2025 ως προς την εν προκείμενη ρύθμιση⁴⁰, ότι αυτή προστίθεται «...με σκοπό την ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών επίλυσης

των ιδιωτικών διαφορών, μέσω της επαναφοράς της δυνατότητας συμβιβαστικής επέμβασης του αρμόδιου πρωτοδίκη πριν από την άσκηση αγωγής. Με τον τρόπο αυτό, παρέχεται στους διαδίκους ένα επιπλέον εργαλείο για την ειρηνική διευθέτηση της διαφοράς τους, με την υποστήριξη ενός δικαστικού λειτουργού που μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά στην προσέγγιση και γεφύρωση των θέσεων των μερών. Επιπλέον, η ρύθμιση αποσκοπεί στην αποσυμφόρηση των δικαστηρίων, δίνοντας τη δυνατότητα προδικαστικής παρέμβασης από τον πρόεδρο υπηρεσίας οποιουδήποτε Πρωτοδικείου, εφόσον τα μέρη προσέλθουν αυθόρμητα, ενισχύοντας τη διαθεσιμότητα και την ευελιξία της διαδικασίας», συνιστά, δυστυχώς, μόνον ευχολόγιο και η νομοθετική στόχευση κρίνεται μη πειστική.

40. Σ.121 της ΑιτΕκθ.